

Tuberkuloza je še nevarna

Zadnja leta v razvitejših deželah in tudi pri nas obolenje in smrtnost upadata. V zadnjih devetih letih je padec na novo odkritih bolnikov okrog 50%. Ta padec je uspeh medicinskih dejavnosti kakor tudi dviga standarda. Od medicinskih ukrepov je vsekakor najvažnejše obvezno zdravljenje na novo odkritih bolnikov v bolnišnici. Zadnja leta imamo na voljo vse več uspešnih zdravil za to bolezen. Vseh teh ukrepov ne bi mogli izvajati, če bi bilo odkrivanje na novo obolelih bolnikov prepuščeno samo sebi, ali bolje rečeno, brez dobro organizirane službe. Zdravstvena prosvetljenost, kot važen činitelj v odkrivanju tuberkuloznih bolnikov, je že marsikaterega bolnika pripeljala k zdravniku. Nadalje delovne organizacije, ki skrbijo za redno nadziranje zdravja svojih zaposlenih in občinska skupščina, ki omogoča občasne fluorografske akcije kot sredstvo za zatiranje tuberkuloze.

Razen zgoraj omenjenih ukrepov ne smemo zanemariti organizacije zdravstvene službe, ki prek svojih služb prav tako odkriva in končno zdravi tuberkulozne bolnike. Zdravstvena služba pa ima še eno posebnost, ki je najvažnejša, to je preprečevanje bolezni. Tako se v bistvu preprečuje začetek bolezni z rojstvom otroka, in to je težišče borbe proti tej bolezni, kakor tudi kasnejša kontrola prebivalstva, predvsem tistih skupin, ki so več izpostavljene infekciji.

Veliko vlogo v tej borbi vsekakor igra Rdeči križ, ki predvsem z materialno podporo potrebnim bolnikom prispeva k hitrejšemu zdravljenju.

Kljub zgoraj omenjenim dejstvom odkrivamo in moramo zdraviti letno okrog 60 na novo odkritih ljudi. Ker vemo, da je zdravljenje dolgotrajen proces, kajti zdravljenje traja približno leto in pol, smo še zmeraj pred dejstvom, da je tuberkuloza problem. Ta problem je zdravstven, socialen in ekonomski. Zdravstven zaradi tega, ker vemo, da so bile poprečno štiri osebe v stiku z obolelo osebo in so potrebne posebne pozornosti; socialen, ker so ponavadi prizadeti ljudje z nižjim standardom, in ekonomski, ker zdravljenje enega bolnika stane približno 30.000 novih dinarjev.

Se obilico naporov in ukrepov ter sodelovanja bo zahtevala borba proti tuberkulozi, če bomo hoteli doseči raven drugih držav.

dr. Gorazd Zavrnik

Seminar slovenistov končan

Z ekskurzijo, med katero so si ogledali rojstno hišo Simona Jenka, muzej na loškem gradu in Tavčarjev dom

ter prisostvovali odkritju spominske plošče pisatelju Cvetku Golarju na Gostemem, se je minulo nedeljo, 28. septembra, končal tridnevni strokovni seminar Slavističnega društva SRS. Zboru, ki je bil v Kranju, gorenjski metropoli, so prisostvovali mnogi znani jezikoslovci in slovenisti. Razpravljali so o posebnostih pesniške zapuščine Simona Jenka, o sodobnem slovenskem jezikoslovju in o naši literarni zgodovini ter se nazadnje seznanili z utripom kulturnega življenja v mostu. 27. septembra je Slavistično društvo imelo tudi izredni občni zbor, na katerem so njegovi člani sprejeli posebno resolucijo o dvojezičnem šolstvu v Prekmurju — le-to bodo posredovali republiški skupščini — in izvolili novega predsednika društva.

— Jg

Podpisana pogodba o združitvi

LJUBLJANA, 30. septembra — Danes dopoldne, na slovesnosti v prostorih Gospodarske zbornice SRS, so direktorji treh naših železarn — Jesenice, Ravne in Store — podpisali ustanovno pogodbo Združenega podjetja slovenskih železarn. O pomembnosti tega dogodka sta spregovorila Leopold Krese, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, in Gregor Klančnik, direktor železarn Ravne. Slednji je poudaril, da združitev predstavlja pomembno prelomnico v razvoju vseh treh industrijskih gigantov, ki lahko služi za vzor drugim gospodarskim organizacijam. »Skok naprej to ravno ni, je pa prav gotovo velik korak,« je končal tov. Klančnik.

O nuklearni medicini

V torek, 30. septembra, se je na Bledu začelo deveto jugoslovansko posvetovanje o nuklearni medicini. Strokovnjaki bodo obravnavali probleme diagnostike in zdravljenja bolezni z izotopi. Posvet je pripravila ljubljanska Interna klinika.

Cestni odsek v Mostah odprt

V soboto dopoldne so odprli nov cestni odsek in mostove v Mostah pri Zirovnici. Otvoritve so se udeležili predstavniki jeseniške in radovljiške občinske skupščine, republiških organov, izvajalci in drugi. V krajšem govoru je predsednik jeseniške občinske skupščine ob tej priliki dejal, da se občani jeseniške občine oziroma tega dela Gorenjske zavedajo, kakšen

pomen ima danes dobra cestna povezava za turizem in gospodarstvo nasploh. Omenil je, da sicer ne smemo biti nestrpni, vendar pa bi se za ureditev nekaterih tovrstnih vprašanj na Gorenjskem morali resneje zavzeti.

Pri gradnji cestnega odseka in mostov v Mostah pri Zirovnici je s precejšnjim zneskom sodelovala tudi jeseniška občina, jeseniško splo-

no gradbeno podjetje Sava pa je pri vseh delih sodelovalo kar s 53 odstotki. Gradnja se je začela 1. novembra lani, vrednost vseh del pa znaša 415 milijonov starih dinarjev. Cestni odsek je dolg 1703 metre, viadukt Završnica pa 141 metrov.

Ob 10. uri dopoldne je nov cestni odsek odprl član republiškega izvršnega sveta tovariš Boris Vadnjal, ki je ob tej priliki dejal, da je Gorenjska magistrala že danes ena najpomembnejših v slovenskem cestnem križu. Rekel je, da prav zato že nekaj let na Gorenjski magistrali potekajo razna obnovitvena dela. Potem pa je ugotovil, da se bo morala vsa slovenska gradbena operativa kmalu resno pripraviti na gradnjo ceste Vrhnika—Postojna.

Na otvoritvi so tudi ugotovili, da so vsi izvajalci, ki so sodelovali pri gradnji tega cestnega odseka in 141 metrov dolgega viadukta, v okviru podjetja Gipos hkrati uspešno prestali preskušnjo za delovno nalogo pri gradnji ceste Vrhnika—Postojna.

A. Z.

CENJENI POTROSNIKI!

ZA VAS SMO PRIPRAVILI
od 1.—31. oktobra
POSEBNO
REKLAMNO PRODAJO

»JESEN V KOKRI«
Z NAGRADNIM ŽREBANJEM

100
denarnih priznanc

podjetja Kokra za nakup blaga
v vseh naših prodajalnah — v vrednosti 30.000 N din in

300
praktičnih daril

prolajvalcev ter druga presenečenja

Vsak nakup prek 50.00 N din bo žreban 8., 15. in 22. oktobra ter 3. novembra 1969

Rezultati žrebanja bodo objavljeni ob vsakem žrebanju v časopisih GLAS, Kmečki glas in v vseh naših prodajalnah

POTROSNIKI!

Za jesen smo vam pripravili bogato izbiro blaga po konkurenčnih cenah in ugodnih kreditnih pogojih

OBISČITE PRODAJALNE KOKRE

Proslava v Radovni pod dežniki

»Kakšno pa je bilo vreme dvajsetega septembra 1944. leta?« sem povprašal Klemenčevko Rozika na proslavi, ko sva skupno z drugimi udeleženci proslave zaman zrla skozi megle proti nebu in iskala sonca. »Bilo je megleno kot danes,« je odgovorila Rozika, »le da ni bilo dežja.«

V nedeljo je bila dolina Radovne zavita v gosto megle, ki je preživele vaščane in očividce spominjala na dim požganih domačij, skozi megle pa so rahle kaplje dežja kot solze vpijočih žrtev močile požgane ostanke ruševin.

Gorenjska se je dostojno poklonila žrtvazem po gane Radovne. Prek 200 osebnih avtomobilov, več avtobusov, domačinov in mladine, ki je v okviru partizanskega pohoda peš prišla v Radovno, je je očiten dokaz, da Radovna nikoli ne bo pozabljena.

Pavel Lotrič, sekretar občinske konference ZK Jesenice, je pred zbrano množico obudil spomine na september 1944. leta. Šolska mladina iz Radovljice in Gorij pa je z izbranimi verzmi in citati oživela spomine na vse družine, na vse žrtve požgane Radovne. Gorjunska godba in pevski zbor »A. Linhart« iz Radovljice pa sta poživila vestno priprav-

ljen in lepo izpeljan program. Predstavniki občinskih odborov ZZB NOV Jesenice in Radovljice pa so položili vence na grobišča žrtev na pokopališču v Gorjah in ob spominskem obeležju v Ra-

dozni.

Zal so se ljudje po proslavi zaradi dežja kmalu razkropili in so tako odpadla napovedana tovariška srečanja borcev in aktivistov.

J. Vidic

V poročilu za sejo Izvršnega odbora republiške konference socialistične zveze, ki so razpravljali o problematiki lokalne radiofuzne mreže v Sloveniji, je bilo zapisano tudi to:

»Gledano s sedanjih izhodišč je treba opozoriti predvsem na naslednje. Primer Slovenije z 1,700,000 prebivalcev in 16 radijskimi programi je že danes edinstven v Evropi in pomeni že danes izrazito programsko in finančno neracionalnost. Dalje. Očitno je prisoten stihijski dejavnik, da imamo pretirano razvito mrežo radijskih programov ob zelo nerazviti časopisni dejavnosti. To pa kaže na precenjevanje radija kot sredstva obveščanja na eni strani in podcenjevanja tiska, še posebej lokalnega tiska na drugi. Značilno za Slovenijo je, da beležimo visok porast lokalnih radijskih programov hkrati z ukinjanjem lokalnih listov...«

Torej bi bilo priporočljivo, da na eni prihodnjih sej Izvršni odbor republiške konference socialistične zveze prouči tudi materialni položaj lokalnih časopisov, ne pa da bi se ustavljali ob ugotovitvi, da so nekatera glasila »občinska trobila«.

J. V.

25 - letnica požiga vasi Gozd

V nedeljo, 4. oktobra, ob 11. uri dopoldne bo v znani partizanski vasi Gozd pri

Križah spominska svečanost ob 25-letnici požiga te vasi. 7. oktobra 1944 so Nemci požigali 10 hiš v tej vasi, medtem ko so eno požigali že nekaj mesecev prej. Omenjena vasica je bila popolnoma požgana, vse prebivalce pa so okupatorji odgnali v dolino. Ob tej priložnosti je padel tudi komandant II. bataljona kokrškega odreda Slavko Dobre-Karlo.

Spominsko svečanost ob požigu vasi Gozd bodo povežali tudi s proslavo 25-letnice mladinske konference za tržiško okrožje, ki je bila maja 1944. Na obeh proslavah bodo sodelovali kulturniki iz Tržiča ter šolska mladina, udeležili pa se je bodo tudi aktivisti in nekdanji borci s tega območja.

VG

V Kranju o bližnjih konferencah ZK

V torek je bil v Kranju sestanek občinskega komiteja, predsednikov komisij občinske konference ter sekretarjev organizacij ZKS. Tema razprave: priprave na vo-

ilne konference organizacij ZKS. Pogovorili so se o vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih izhodiščih za volilne konference ZK v kranjski občini.

Odlikovanja za najpri-zadevnejše gasilce

V počastitev 100-letnice gasilskega delovanja na Slovenskem in ob koncu požarnovarnostnega tedna je bila v soboto popoldne v koncertni dvorani delavskega doma v Kranju slavnostna seja občinske gasilske zveze. Na seji so na kratko ocenili pomen gasilskega delovanja od začetka do danes in opozorili na pomen gasilske organizacije oziroma požarnovarnostne službe v gospodarstvu, vseljudski obrambi itd. Nazadnje pa je načelnik za požarno varnost pri državnem sekretariatu za notranje zadeve tov. Boris Lenarčič najpri-zadevnejše gasilce iz kranjske občine odlikoval z zvezni-mi in republiškiimi odlikovanji ter jih hkrati seznanil, da je predsednik republike Josip Broz - Tito pred nedavnim odlikoval republiško gasilsko zvezo in s tem vse slovenske gasilce z medaljo zaslug za narod prve stopnje.

Na sobotni slavnostni seji so dobili zvezna odlikovanja: inž. Kimovec Demeter, Anton Rozman, Miro Ravnikar, Alojz Zakrajšek, Ivan Miklavčič in Jancz Kovač. Republiška gasilska zveza pa je od-

likovala: dr. Bajžija Janeza, Leopolda Tepino, Antona Miheliča, Franca Snedica, Cirila Jeraja, Petra Rozmana, Janeza Siferja, Andreja Verbiča, Ivana Pečnika, Miha Nagliča, Antona Betona, Filipa Jegliča, Janeza Petka, Jožeta Gregorčiča, Eda Bečana, Marjana Zergaja, Franca Stuparja, Franca Ferjana, Ivana Morana, Ivana Gašperlina, Petra Omana, Jožeta Dolenc, Naceta Krča, Martina Vrtačnika, Franca Omana, Naceta Bajžija in Franca Matija. — Vsem odlikovancem čestitamo.

A. Z.

Nenavadna praksa

Pretekli teden je skupnost študentov Ljubljane in Maribora (izvršna odbora) zaprosila za razgovor predstavnike kranjske občinske skupščine in temeljne izobraževalne skupnosti Kranj. V Kranju so poslano gradivo skrbno preučili, oddelek za občo upravo in družbene službe občinske skupščine pa je za predvideni sestanek pripravil tudi posebno gradivo — pregled oblik in pomoči

dijakom in študentom. Dogovorjeno je bilo, da bo ta sestanek v torek, 30. septembra, ob 11. uri. Predlagatelji so se strinjali. Ob napovedani uri predstavnikov iz Ljubljane ni bilo. Vzrok. Ne poznamo ga. Zgodba pa mora vendarle imeti konec — naj bo tokrat kar tole. Ali takšen odnos do problemov, ki so tako pomembni za študentsko mladino vendarle ni kriččen do članstva?

Razveljavitev razpisa

V zadnji številki Glasa (št. 74, sobota, 27. septembra) je bil na 3. strani objavljen razpis Skupščine občine Jesenice. Razpis razveljavljamo na zahtevo tajništva skupščine občine Jesenice.

Uredništvo

Z varčevanjem pri Gorenjski kreditni banki

● — DOSEŽETE

visoko obrestovanje hranilnih vlog in deviznih računov;

● — STE ZAVAROVANI

za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti (pogoj: vloga 1000 din vezana na odpovedni rok nad eno leto);

ZATO SE ČIMPREJ VKLJUČITE MED NAŠE VLAGATELJE!

BLAD ● JESENICE ● KRANJ ● RADOVLJICA ● ŠKOFJA LOKA ● TRŽIČ

● — POSPEŠUJETE

gorenjsko gospodarstvo in s tem

● — DVIKATE

svoj življenjski standard

Za pregrado v Jasni v Kranjski gori, kjer teče Pišnica, lesena pregrada zadržuje 120.000 m³ proda. Toda pregrada popuša.

Kako odstraniti posledice neurja in poplav?

Štab za pomoč pred naravnimi in hudimi nesrečami pri krajevni skupnosti Kranjska gora je pred kratkim razpravljala o posledicah zadnjega neurja. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki občinskega štaba inž. Jože Pintar, predstavnik zavoda za urejanje hudournikov iz Ljubljane in tovariš Jere, direktor vodne skupnosti Gorenjske.

S pobočja visokih gora se v zgornjesavski dolini ob neurjih pojavlja več hudournikov, ki s seboj prinašajo veliko peska, kamenja in lesa. Ugotovili so, da je hudournik Nadiža v Planici nanesele skoraj 4000 kubičnih metrov raznega materiala, ki je ostal v izteku skakalnic. Pod iztekom planiških skakalnic je hudournik za 70 cm poglobil strugo.

Vsi hudourniki s pobočja Vitranca so vsi zapolnjeni z nanosi, tako da se že vode v dolini razlivajo. V ravnini je čiščenje strug neučinkovito, zato je treba zavarovati izvire hribinskega materiala.

Hudournik Suhelj drobno sestavino plavin odplavlja, če pa bo vodni tok tega hudournika brozgast (gost), se

bodo morali takoj lotiti ukrepov za preusmerjanje struge. Z normalnim izpiranjem hudournik Suhelj ni nevaren. V primeru nenadnih zemeljskih plazov pa se lahko pričakuje katastrofa, ker se lahko ob velikem nalivu preusmeri tok hudournika in s tem ogrozi naselja Podkoren in Kranjska gora.

Hudournik Pišnica je za pregrado na Požaru in v Jasni odložil okrog 20.000 kubičnih metrov proda, kar je ugodno vplivalo, da ni prišlo do zastoja materiala ob sočuju Save, Martuljka in Hladnika. Lesene pregrade v Jasni zadržujejo okrog 120.000 m³ proda, toda pregrada že popuša.

Tudi hudourniki izpod Crnega vrha so pri iztoku v ravninski del močno zasičeni z materialom in struge dvignjene nad nivo drugega zemljišča, kar kaže, da bo na teh področjih plodno zemljišče kmalu zasuto s prodom.

V Kranjski gori se bodo prizadevali, da bi odgovorni v občinskem, gorenjskem in republiškem merilu pospešeno nadaljevali dela pri urejanju hudournikov.

J. Vidic

Cestno podjetje gluho za opozorila?

Na zadnji seji tržiške občinske skupščine je odbornik Dolinar opozoril na stanje ceste Križe—Golnik. Dejal je, da prebivalci Snakovca in Seničnega posebnost pa še vozniški motornih vozil s stanjem ceste niso zadovoljni. Zlasti kritično je na cestnem odseku pri Rjavi peči, kjer je bil lani promet večkrat prekinjen zaradi zemeljskega plazov, pozimi pa zaradi snega. Kot je dejal odbornik Dolinar, avtobusno podjetje SAP zaradi prekinitve prometa ni imelo nobene škode, toliko bolj pa so bili prizadeti delavci, ki so kljub plačanim mesečnim vozovnicam morali pešačiti na delo. Na omenjenem cestnem odseku je uveden enosmerni promet, vendar so cestni znaki polomljeni in razmetani. Skratka, že sedaj v deževnih jesenskih dneh se lahko ponove lanskolletne prekinitve prometa. — Znano je, da mora cesto III. reda Križe—Golnik vzdrževati cestno podjetje iz Kranja.

V razpravi o tem odbornikem vprašanju je predsednik tržiške občinske skupščine Marjan Bizjak dejal, da

je v letošnjem proračunu predvidenih 150.000 dinarjev za ureditev ceste Križe—Golnik. Poudaril je, da je skupščina že naročila projekt za ureditev ceste, ki pa bi po prvih podatkih veljala okoli dva milijona 600.000 dinarjev. Res je, da bi bila končna vsota morda nekoliko nižja, toda kljub temu je še previsoka za zmogljivosti tržiškega občinskega proračuna in občine same. Marjan Bizjak je dejal, da so cestno podjetje večkrat opozarjali na slabo stanje omenjene ceste, vendar so njihove pritožbe natele na gluha ušesa.

Zato so odborniki sklenili, da ponovno opozore kranjsko cestno podjetje na slabo vzdrževanje ceste ter da s sredstvi, ki so v letošnjem proračunu namenjena za ureditev ceste Križe—Golnik, uredijo najbolj kritične odseke na tej cesti. Vsekakor bodo najprej uredili cestni odsek pri Rjavi peči, kasneje pa bo občinska skupščina skušala dobiti tudi kredit za nadaljnje urejanje tega pomembnega cestnega objekta.

V. Guček

Predstavniki avstrijskega sindikata v Sloveniji

Včeraj je prišla v Slovenijo tričlanska delegacija avstrijskega sindikata gradbenih in lesnih delavcev (Gewerkschaft der Bau-und Holzbeiter), ki jo vodi gospod Hans Böck, predsednik centralnega odbora sindikata gradbenih in lesnih delavcev Avstrije. Spremljata ga deželni sekretar tega sindikata za Stajersko gospod Josef Lojdl in sekretar sindikata gradbenih in lesnih delavcev Avstrije gospod Franz Fritz.

S predstavniki republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije in centralnega odbora sindika-

ta gradbenih delavcev Jugoslavije so se visoki gostje iz Avstrije pogovarjali o urejanju delovnih in življenjskih razmer jugoslovanskih delavcev, ki delajo v različnih gradbenih podjetjih širom po Avstriji.

Danes bodo gostje obiskali Maribor, ker se zanimajo za prizadevanja časnika Večer, ki se trudi, da bi bili naši delavci v Avstriji čim bolj obveščeni o dogajanjih v domovini. Po ogledu Maribora se bodo odpeljali v prekmursko zdravilišče Slatina Radenci.

J. K.

Predstavljamo vam:

Gozdno gospodarstvo Kranj

Gozdno gospodarstvo iz Kranja — ustanovljeno je bilo 1953. leta — gospodari z gozdovi, ki se razprostirajo na območju treh občin — Kranja, Skofje Loke in Tržiča. Druženih gozdov je 20.183 hektarov, zasebnih pa 45.670 ha. Vsi gozdovi se raztezajo na območju 107.576 hektarov, njihova gozdnatost je precej visoka — 61,2 odstotka. Medtem ko imajo družbeni gozdovi 216 m³ lesa na hektar, je v zasebnih to število nekoliko nižje — 185 m³. Razlogi za to razliko so znani — gozdovi družbenega sektorja so nekoliko bolj ohranjeni, poleg tega pa so že dalj časa pod strokovnim vodstvom.

Medtem ko je imelo gozdno gospodarstvo Kranj ob svoji ustanovitvi 374 zaposlenih, ki so ustvarili dva milijona 687.000 dinarjev celotnega dohodka. Takšen porast so po mnenju direktorja GG Kranj ing. Metoda Vizjaka dosegli s povečano produktivnostjo in boljšo organizacijo dela, saj so doslej v največji mero meri modernizirali gozdno delo. Največja težava je, ker primanjkuje domačih delavcev-sekačev in gradbenih delavcev, zato sodelujejo z gozdnimi gospodarstvi v drugih republikah. Gozdno gospodarstvo je v zadnjih petih letih namenilo precej sredstev tudi za gradnjo gozdnih cest, saj so jih zgradili več kot 100 kilometrov.

V. G.

Drobci iz razmišljanj o gospodarstvu v občini Jesenice

Zaradi enostranske razvitosti lahko kdaj pa kdaj požanješ dvojno žetev, vendar moraš računati s tem, da boš več let zapovrstjo morda ostal brez nje

(Nadaljevanje)

PRODUKTIVNOST

Vse lansko in letošnje leto produktivnosti dela v železarni neprestano narašča. To naraščanje ni komaj zaznavno ali morda simbolično, pač pa presega lani proizvodnost iz leta 1967 za 20 odstotkov in letos bo skoraj za toliko presežena lanska stopnja. V lanskih prvih osmih mesecih so v podjetju zabeležili dva nova mesečna rekorda. Proizvedli so namreč nad 27.000 ton blaga za tržišče. Vendar so ti rekordi letos že kaj skromni saj znaša letošnji mesečni rekord že trideset tisoč ton blagovne proizvodnje. Leta je bila ustvarjena celo z nižjim številom zaposlenih, kakor jih je bilo lansko povprečje. Lani

smo kljub povečani proizvodnji in produktivnosti ugotavljali naraščanje izgube, kar kaže na deplasiranost cen, vendar so se v podjetju kljub temu neprestano ubadali s tistim delom stroškov, na katere so imeli vpliv. Tako je tudi letos in ker v prvem polletju cene še niso bile spremenjene, lahko ugotovimo, da so stroške znižali ponekod do pred nedavnim komaj verjetne meje, saj je izguba letos dokaj majhna. Na manjšo izgubo je vplival tudi premik na tisto proizvodnjo, katere cene so sprejemljivejše, razen tega so včasih tako nevarno znižali zaloge surovin in repromaterialov, da je visela proizvodnja na nitki. Da to slednje ni čisto normalno za stabilizirano proizvodnjo in gospodarjenje je več kot razumljivo.

Lani so torej v železarni vse leto delali mnogo več kot predlanskim in letos delajo mnogo več kot lansko leto. Zato teče najosnovnejša bitka zato, da bi delali tudi bolje. Drugače povedano, gre za to, da bi delali s čim manjšimi stroški, s kar najvišjimi izpleni, z najnižjimi porabami metalurških goriv itd.

Ce so lani železarji delali več (dosegli višjo produktivnost) kot predlanskim, izguba pa jim je skokovito naraščala, so morali nujno razmišljati kam se preliva vrednost njihovega dela in kdo pobira njihovo presežno vrednost. Na tej osnovi so se začeli ljudje spraševati, ali je delo plavzarja, martinarja, valjavca sploh še kaj vredno, kajti postajalo je očito, da ga družba ne priznava. Železarjev napor je bil iz dneva v dan bolj devalviran. Letos smo vsaj nekoliko večji optimisti. Če je navdajal lani železarja pesimizem, vidimo, da je zaradi naporov, ki jih je vložil v svojo proizvodnjo lani in letos, pripravljen zdaj zelo glasno povedati, da predstavlja pomemben delež slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva, da se bo za svoj obstoj in kruh odločneje boril in z delovnimi uspehi dokazoval utemeljenost svojega boja.

F. Zvan

(Dalje priložnjic)

Kompromis s priporočilom republiške skupščine SRS

Pregled poslovanja sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev za letošnjih osem mesecev kaže, da se skladu vsaj za sedaj ne obeta izguba. V osmih mesecih je nastal presežek dohodkov nad izdatki 1 milijon 334 tisoč novih dinarjev na Jesenicah, v Kranju in Trzinu, medtem ko imajo zdravstvene ustanove v Skofji Loki in Radovljici primanjkljaj. Dokaj ugodno sta

nje sklada so odborniki sprejeli brez razprave.

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj je na ponedeljkovem zasedanju odločila tudi o načinu pokritja lanskoletne izgube sklada. Primanjkljaj v višini 272 milijonov starih din ne bodo pokrili zavarovanci z izrednim prispevkom, pač pa bodo izgubo krili iz razpoložljivih

sredstev rezerve sklada. Po uspešnih razgovorih z Gorenjsko kreditno banko — o tem smo že pisali — sklad razpolaga z milijonom in 200 tisoč (novih) dinarjev, ki jih je banka sprostila. Ostalo razliko pa bodo pokrili še s sredstvi tekoče rezerve iz leta 1968 in drugim razpoložljivimi sredstvi rezerve.

Na dnevnem redu skupščine je bil tudi predlog izvršilnega odbora o priporočilu republiške skupščine SRS o sredstvih od povečanega osnovnega prispevka, ki je večji za 6,5 odstotka. Finančni načrt sklada je bil namreč izdelan po predvidevanju, da se bodo osebni dohodki na Gorenjskem v letu 1969 povečali v povprečju za 7 odstotkov. Ker pa so se osebni dohodki povečali bolj kot je bilo predvideno po planu, je republiška skupščina priporočila vsem komunalnim skupščinam socialnega zavarovanja delavcev naj bi razliko, ki je nastala med finančnim planom in dejanskim prilivom sredstev — ta bi bila za leto 1969 na Gorenjskem več kot 500 milijonov starih din — prenesli na poseben račun sklada. Na tem računu bi denar čakal nadaljnje razporeditve. Skupščina komunalne skupnosti zavarovanja delavcev pa ni mogla v celoti sprejeti priporočila republiške skupščine, ker bi se na ta način lahko ponovila težka situacija 1. 1968. Sklad bi tako postal nefunkcionalen, razen tega pa bi končali poslovno leto 1969 z izgubo. Po dosedanjih predvidevanjih bo namreč sklad končal poslovno leto 1969 brez izgube, čeprav bodo upoštevane naknadne zahteve zdravstvene službe po razširitvi določenih dejavnosti. Skupščina se je zato odločila, da bo sredstva, ki so se zbrala z neplaniranim večjim prilivom od osebnega dohodka, uporabljala kot stalno rezervo s pravico razpolaganja ob koncu leta.

Skupščina je tudi dodelila zdravstveni službi 130 milijonov starih din za pokrivanje večjih materialnih stroškov in višjih osebnih dohodkov. L. M.

Zazidalni načrt za Britof, Mlako in Pešnico

Oba zbora kranjske občinske skupščine sta na zadnji seji sprejela odlok o zazidalnih načrtih za Britof, Mlako in Pešnico. Zazidalne načrte sta sprejela, ker je po urbanističnem programu kranjske občine v teh krajih gradnja različnih objektov mogoča le na podlagi zazidalnega načrta. Na zborih občanov, kjer so obravnavali osnutke zazidalnih načrtov, ni bilo posebnih pripomb. Največ pripomb pa je bilo na posamezne dovozne poti. Te predloge je svet za urbanizem pri kranjski občinski skupščini delno upošteval in jih predložil v potrditev tudi

obema zboroma občinske skupščine.

V sprejetem odloku je določeno, da svet za urbanizem lahko dovoli manjše spremembe (odmike od) zazidalnih načrtov, ki se nanašajo na posamezne objekte in komunalne naprave. Ne more pa svet za urbanizem dovoliti sprememb, ki se nanašajo na namembnost zadržave in spremembe prometnih razmer na cestnem prometnem omrežju. Odlok o teh zazidalnih načrtih je bil že objavljen v Uradnem vestniku Gorenjske in bo začel veljati ta teden.

A. Z.

Sprašujemo

direktorja Elre Skofja Loka tov. Ljuba Slavkoviča

»Tovariš direktor, kolikor vemo, je Elro pred meseci hkrati zapustilo nekaj vodilnih strokovnjakov (inženirjev). So bila zato kriva nasprotja znotraj tovarniškega kolektiva ali kaj drugega? Kako ste oziroma kako nameravate zapolniti vrzel, nastalo sprčo izgube dragocenih kadrov?»

»Predvsem moram reči, da tovarna z odhodom inženirjev elektrike in strokovnjaka za računalnike ni utrpelo posebne izgube, saj gre za ljudi, ki bi sodili na drugačna delovna mesta, v podjetja iz druge industrijske panoge. Pri nas potrebujemo predvsem strojnike, ne pa elektroinženirjev. Čeprav je trojica zavzemala vodilne položaje, jim delo očitno ni ustrezalo. Izkoriščujoč svoj vpliv, so skušali doseči tisto, kar jim ni uspelo s strokovnostjo. Precejšnjo vlogo pri vsem skupaj imajo seveda tudi razmeroma nizki osebni dohodki (lansko povprečje — 670 N din). Gradimo namreč tovarno v Ratečah, zato se je bilo treba marsičemu odriči. Toda ravno mladi kadri bi to morali razumeti, saj pomeni nov obrat najboljšo nalozbo za bodočnost. Res pa

je, da se človek, ki ga zanimajo računski stroji, ne more navduševati nad kuhalniki.

Če pustimo ob strani konkretne primere, o katerih sprašujete, naj povem, da me pretakanje delovne sile niti najmanj ne preseneča. Ob reformi smo uvedli načelo svobodne konkurence ter sprostili zakon ponudbe in povpraševanja, zato se moramo sprijazniti tudi s fluktuacijo kadrov, ki je le spremljevalni pojav tržnega gospodarstva. Vendar fluktuacija ne bi smela biti posledica razlik v osebnih dohodkih med podjetji znotraj iste panoge. Menim, da bi morala družba predpisati okvire v katerih se le-ti lahko gibljejo.

Pri nas kadrovska struktura še zdalč ni zadovoljiva. Manjka nam ekonomistov, analitikov ter strojnih tehnikov in inženirjev. Nekaj strokovnjakov smo že uspeli dobiti, toda če hočemo — kot je predvideno — organizirati analitiško službo ter začeti z raziskovanjem tržišča, bo treba pritegniti še precej novih ljudi.

I. G.

Napoved: proračunski dohodki preseženi

Osem mesečni podatki o dohodkih kranjskega občinskega proračuna kažejo, da bodo dohodki proračuna do konca leta preseženi. Do konca avgusta se je v občinski proračun nateklo že 66,2 odstotka predvidenih celoletnih dohodkov. Glede na podatke preteklih let, ko se je pritok denarja v proračun v drugi polovici leta, predvsem pa v zadnjem tromesečju, močno povečal, finančni strokovnjaki kranjske občinske skupščine upravičeno napovedujejo, da bodo letošnji dohodki občinskega proračuna preseženi. Podobna opažanja so tudi v nekaterih drugih gorenjskih občinah in v republiki.

Ker kaže, da bo presežek letošnjih proračunskih dohodkov v republiki nekako splošen pojav, je že julija o proračunski potrošnji in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti razpravljala in sklepala republiška skupščina. Sprejela je ustrezne sklepe in priporočila za republiške organe in druge družbenopolitične skupnosti. Tako se na občinske skupščine nanaša priporočilo, naj le-te

vse dohodke nad predvideni v proračunih, imobilizirajo, vneso v svoje rezerve sklade in jih porabijo prihodnje leto za zmanjšanje obremenitev gospodarstva.

Ko so o uresničevanju proračunskih dohodkov in izdatkov razpravljali na zadnji seji kranjske občinske skupščine in ugotovili, da bodo v kranjski občini predvideni proračunski dohodki na koncu leta preseženi, so odborniki na predlog sveta za finance sprejeli naslednja sklepa:

● Čeprav se pričakuje presežek proračunskih dohodkov za leto 1969, skupščina ne bo izvedla rebalansa proračuna za letos.

● Presežena letošnja proračunska sredstva se ne prenesejo v rezervni sklad (ker za rezervni sklad družbenopolitičnih skupnosti po zakonu velja poseben način uporabe) niti v posebni rezervni sklad. Sredstva se prenesejo kot preseženi dohodek v proračun za prihodnje leto. Z njim pa naj bi omogočili zmanjšanje obremenitev gospodarstva.

A. Z.

Premostitveni kredit za spomenik NOB v Trzinu

Čeprav so spomenik NOB in razstavni paviljon v Trzinu že slovesno odkrili, pa njegova gradnja še ni končana. Pravzaprav je za plačilo spomenika zmanjkalo sredstev. 15. septembra je o tem že razpravjal svet za družbeni plan in finance in predlagal, da občinska skupščina najame pri gorenjski kreditni banki premostitveno posojilo za gradnjo spomenika NOB v znesku 353.500 dinarjev. Svet je v svojem predlogu občinski skupščini — pred nedavnim so odborniki predlog sveta tudi sprejeli — poudaril, da sredstva, ki so jih predvidevali za financiranje gradnje spomenika, še niso zbrana. Gospodarske organizacije iz tržiške občine bodo dokončno dale svoje prispevke šele po zaključnih računih, medtem ko prostovoljna akcija zbiranja prispevkov

pri občanah še teče in bo končana v začetku prihodnjega leta. Kljub temu vseh predvidenih sredstev ne bo dovolj in bo po mnenju sveta za družbeni plan in finance treba angažirati proračunska sredstva.

Spomenik NOB in razstavni paviljon ob njem sta v sedanji gradbeni etapi veljala 771.029 dinarjev — sem so všteta pripravljajna dela v vrednosti 53.629 din. stroški tiska oglasov — 2000 din. honorar za skulpturo — 32.400 din. vlivanje skulpture — 42.000 din. gradbena in obrtniška dela — 610.000 dinarjev in desetodstotni garancijski znesek — 31.000 dinarjev. Doslej so v tržiški občini zbrali 407.870 dinarjev. 58.760 iz občinskega proračuna, 226.411 din so prispevale delovne organizacije in 122.699 dinarjev občani.

V. G.

Tržiška občina bo imela več dohodkov kot lani

V primerjavi z lanskim prvim polletjem so bile v enakem letošnjem obdobju dohodki občine Trzin za 4,7 odstotka večji. Po letnem planu naj bi imela letos občina Trzin 8.317.854 dinarjev dohodkov, od tega 4.905.116 din za proračun in 3.412.738 dinarjev za izobraževanje. V prvem letošnjem polletju je bilo doseženih 3.964.775 dinarjev bruto dohodkov ali 47,7 odstotka letnega plana.

Vsi predvideni dohodki pritekajo po načrtu, izjeme so le prispevek iz osebnega dohodka od dela na domu, prispevek od skupnega dohodka občanov, sodnih taks in davek na dohodek, dosežen z dopolnilnim delom, ki so bili doseženi že julija, in do konca leta ni pričakovati bistvenega povečanja. Nekoliko počasneje rastejo tudi dohodki od davka na promet alkoholnih pijač v gostinstvu, davka

na dediščine in darila in upravnih taks. Do konca avgusta je občina Trzin že zbrala 67,6 odstotka dohodkov predvidenih v letnem planu, kar je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 8,2 odstotka več.

Podobno kot dohodki so bili doseženi tudi izdatki, ki so v letošnjem prvem polletju dosegli 46,3 odstotka letnega plana.

vg

Kooperacija dobiva svoj smisel

Kmetijska zadruga Cerklje ima dobre odnose z zasebnimi kmetovalci. Pomaga jim in svetuje, zato ji zaupajo

Kmetijsko zadrugo Cerklje smo omenjali ob otvoritvi novih skladišč v Voklem in njenih prizadevanjih pri premagovanju težav ob letošnji prodaji krompirja svojih kooperantov in drugih kmetov z njenega področja. Da bo slika cerkljanske zadruge popolnejša, je prav, da pogledamo še ostale panoge njenega delovanja. Zadržali se bomo pri dveh, poleg krompirja najpomembnejših kooperacijah z zasebnimi kmeti, in sicer pri proizvodnji in odkupu s kooperacijskimi pogodbami določenih količin mleka in vzreji ter prodaji goveje živine.

Zadruga je letos sklenila za 2.430.000 litrov mleka pogodb z zasebnimi kmetovalci, kar je 400.000 litrov več kakor lani. Vse omenjene količine zadruge v svojih zbiralnicah prevzame, vendar ima pri tem določene težave. Kvaliteta mleka krav zasebnih kmetov ni vedno na zadovoljivi višini zaradi reduktaze (stop-

nja mikroorganizmov v mleku). Zato se zadruga prizadeva, da bi kmete usposobila za pridobivanje kvalitetnega mleka. Raznovrstna koristna strokovna predavanja in navesti so stalna oblika prosvetljanja proizvajalcev mleka. Vendar kmetje omenjene oblike izobraževanja po mnenju zadruge premalo cenijo.

Kdor ima molzni stroj, je kvaliteta neoporečna, vendar so stroji še redki. Kljub temu je razveseljiva ugotovitev, da proizvodnja mleka naglo narašča. Leta 1964 ga je KZ Cerklje odkupila 1.320.000 litrov, letos pa se bo število povzpelo na 2.500.000 litrov.

Zadruga vsako leto odkupi skoraj vso kooperacijsko količino živine. Večjih težav ni, saj imajo dobro organiziran dogovor na prodajna mesta. Težje je s ceno, ki je sorazmerno nizka in ni stalna.

Pri prodaji telet so težave večje, ker se pojavljajo zasebni mesarji, ki kupujejo po domovih, kar je proti predpisom. Zadruga ima za rejce živine, njone kooperante, ki prodajajo teleta tem mesarjem, predvidene sankcije. Na koncu leta ugotovijo, če je rejec zadostil kooperacijski pogodbi. Če ni po svoji krivdi, plača povzročeno škodo in morebitne obresti na kredit, ki bi bil drugače brezobresten. Za kakšen kredit gre? Kmetje kooperanti dobijo na začetku leta pri zadruzi brezplačno reprodukcijski material (gnojila, močna in druga krmila itd.), ob koncu leta, ko svoje pridelke prodajo, pa plačajo za drugi spomladi kupljena krmila ali gnojila brez obresti. To je neke vrste kredit, katerega so uvedli že 1966. le-

ta. Letos se je višina kredita povzpela na 700.000 dinarjev. Nekateri kmetje so se »zadolžili« tudi za 10.000 dinarjev, največ pa je takih, ki vzamejo spomladi za 400 ali 500 dinarjev najrazličnejšega reprodukcijskega materiala. In še druga dobra plat teh kreditov: potrošnja gnojila se je močno povečala (1964. leta 898 ton, letos 1.600.000 ton), razen tega raste tudi nakup mehanizacije in ostalih novosti na trgu s kmetijsko tehnologijo. Končni rezultat tega je tržna proizvodnja in njeni viški.

Zadruga prizadevanja so pri zasebnih kmetovalcih naletela na ugoden odmev, saj postaja zadruga pomočnica, svetovalka in usmerjevalka. Kmetje iz Vokla in Vogelj so posebno veseli, ker je zadruga v Voklem uredila nove poslovne in skladiščne prostore, zbiralnico mleka in 20-tonsko tehtnico. Kljub temu so letos kdaj pa kdaj zlili na zadrugo nekaj žolča, posebno sedaj, ko so njihova skladišča založena s krompirjem

in ga pri najboljši volji loščka prodajo.

● Franc Čebulj iz Vokla pozdravlja zadrugne kredite za gnojila in organiziran odkup živine. Krompirja in mleka. Tako lažje najde potrošnika. Težijo pa ga nizke odkupne cene kmetijskih pridelkov. Tale primer nam je povedal: »Za kilogram gnojila plačam 53 ali 65 dinarjev, kilogram krompirja je pa veljal 46 dinarjev. No, če ga sam peljem v Kranj, je dinar dražji. Ali je poplačan trud in vse, kar vložim v kilogram krompirja. Po moje ni!«

● Lovro Simnovc se je razgovoril o kooperaciji. »Potrebna je, če ne zaradi drugega, pa zadruga vsaj se, s koliko blaga lahko v enem letu računa. Če si v kooperaciji je tudi cena proizvodov višja; če pa nisi, ne veš, kam boš z njimi, posebno takrat ne, ko je vsega dovolj.«

Veseli ga, da cerkljanska zadruga tako dobro gospodari in želi, da bi bilo tako še vnaprej. J. Košnjek

Mlezivo je prvo zdravilo

Plod raste v maternici po določenih zakonih in iz osnovne celicne mase spermovija se razvijejo poleg ploda tudi plodovne ovojnice ali plodovi mehurji. Zunanja ovojnica je horion, ki ima nalogo ustvariti stik z maternico. S svojim epitelnim slojem se naslanja na sluznico maternice in se vanjo vrtja. Ko se ta ovojnica in druga, ki ji pravimo alantoid, združita, privre kri plodu prek žil alantoida v kapilarni pletež resic horiona. Kapilare segajo tik do epitela horiona in s tem je dana možnost, da preidejo plini (kisik in ogljikov dioksid) ter hranljive snovi skozi vmesne sloje med krvnima obtokoma matere in plodu. Te vmesne sloje imenujemo kratko placentalna bariera. Glede na vrtnjenost horiona v sluznico maternice je odvisno, kako velike molekule lahko prodirajo iz maternice v krvni obtok plodu. Pri prašiču, govedu in kobilu so odnosi najbolj enostavni. Pri njih leži horion na sluznici maternice. Epitel horiona ne razjeda vrhnjega sloja sluznice maternice in se torej horionove resice ne vrtinajo v njen globlji sloj, pod mikroskopom pa lahko naštejemo med krvnima obtokoma matere in plodu sedem vmesnih

ktivnih slojev. Skozi to placentalno bariero pridejo lahko le manjše molekule, ne pa obrambna telesa (protitelesa), ki se tvorijo v telesu matere in so velike molekule. Novorojene živali torej niso odporne proti boleznem klam in je zato izredno pomembno, da se pri prvem sesanju dobro napijejo mlezi ali kolostruma, ki ima obilico protiteles raznih bolezni. Epitel tankega črevesa novorojenec ima namreč sposobnost, da prevzame iz mlezi celca, tj. neokrnjena protitelesa in tako dobe živali pasivno odpornost. Kmalu po prvem sesanju prične ta sposobnost hitro upadati in črevo protitelesa, ki so beljakovine, razdira na manjše delce. Le-ti pa niso več obrambno učinkoviti.

Za primerjavo k povedanemu naj dodamo, da je pri človeku odnos med sluznico maternice in plodovim mehurjem tesnejši. Med krvnima obtokoma je bariera le iz dveh ali treh plasti in skozi to oviro lahko prehajajo protitelesa proti raznim boleznim iz matrine krvi v plodovo. Zato ima otrok ob rojstvu lahko že dobro razvito pasivno odpornost.

dr. Bavdek S.

**KMETIJSKO
ŽIVILSKI
KOMBINAT
KRANJ**

SKLADIŠČE
(bivši Beksle)

obvešča

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico
- pšenico, tropine itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Kmetijski nasveti

Priprava na setev

Ceravno pridelovanje žit v Sloveniji ni najbolj gospodaren način rabe kmetijske zemlje, morajo poljedelci zaradi pravilnega vrstenja poljščin približno tretjino njiv vseeno zasejati z žiti. Za hribovske kraje velja, da je namesto krušnih žit bolj sejati krmna žita, ker delajo le-te v slabših ravnih razmerah več hranilnih snovi.

● Skoraj odveč je znova poudarjati, da mora biti seme za setev zdravo, neizrojeno, sortno čisto, dobro kalivo in brez primesi plevelnih semen. Pred setvijo ga razkužimo z agrosanom, abavitom, radosanom ali kakim drugim podobnim razkužilom (za 100 kg 200 g pripravka).

Priprava zemlje ima najvažnejši cilj narediti zemljo čim bolj struktarno, to je tako, da ni ne preveč grudasta ne preveč zdroljena in je sposobna sprejeti ravno prav veliko količino vode in zraka ter ju v sebi tudi zadržati. Vse to dosežemo, če njivo pravočasno preorjemo (nikdar ne smemo obdelovati preveč vlažne zemlje, zlasti če je težka), takoj prebrnemo, zasejemo pa malo pozneje, ko se zemlja že sesede.

● Koliko naj sejemo, sprašujejo poljedelci v želji, da bi pridelali čimveč zrnja. Za rodovitne pšenične sorte pripravijo 500 do 600 kalivnih zrn na en kvadratni meter, to je čez 200 kg semena na hektar. Manj zahtevne sorte terjajo tudi manj semena. Vedeti je tudi treba, da je na roko treba sejati četrtino več semen, taka setev pa ima tudi druge slabe posledice in jo je treba nadomestiti s strojno.

Za čas setve pravi ljudska modrost, da je bolje v mlin nesti, kot pozno sejati. Ozimno žito potrebuje čas, da se ukorenini in razraste, saj le tako lahko dobro prenaša zimo in mrz. Različne sorte sejemo različne čase. V višjih legah sejemo pozne sorte že ob koncu septembra, v toplejših pa v začetku oktobra. Nekaj dni kasneje sejemo srednje zgodnje sorte, zgodnje sorte sejemo sredi oktobra, na Primorskem pa do konca oktobra. Inž. M. L.

OBRTNIK
LJUBLJANA,

Izkoristite
Izredno priložnost!
Obiščite nas!

PRIPOROCAMO NEOBVEZEN
OGLED LEPE IZBIRE VSEH
VRST KONFEKCIJE — PLETENIN — MOSKEGA IN ŽENSKEGA PERILA.

PRAVKAR SMO PREJELI NA
ZALOGO ZIMSKA OBLAČILA Z
IZREDNIM TUDI DO 50 % NIM
POPUSTOM, IN SICER:

PRODAJAMO TUDI NA 6-MESEČNI KREDIT BREZ POLOGA IN POROKOV!

PRODAJALNA KRANJ

KOROŠKA CESTA 12 (PRI RESTAVRACIJI PARK)

- ženske plašče od 180 N din dalje
- ženske kostime 200 N din
- moške plašče od 120 N din do 180 N din
- moške obleke od 250 N din do 300 N din
- otroške blače iz velveta za 12 do 14-letne do 30 N din.
- Po tovarniško znižanih cenah nudimo metrsko blago za ženske plašče, ženske obleke in za moške obleke.

Delovne organizacije na Jesenicah se zavedajo vloge delavske univerze

Na področju Gorenjske deluje sedem delavskih univerz, ki letos praznujejo desetletnico svojega obstoja. Med obiskom delavske univerze na Jesenicah nam je direktor Miha Cenc dejal, da je za delovanje gorenjskih delavskih univerz značilno dogovarjanje in sodelovanje pri pripravljajanju določenih predavanj in izobraževalnih oblik dela. To sodelovanje je zlasti pristno med Jeseniško in radovljiško delavsko univerzo, saj druga drugi prepuščata slušatelje s svojega področja. Tako imajo na Jesenicah skupaj z Radovljico ekonomsko srednjo šolo, medtem ko imajo Radovljičani upravno administrativno in komercialno šolo. Zanimalo nas je, kako je v vpisi v posamezne oddelke jeseniške delavske univerze v letošnjem letu.

»Odziv trenutno še ni posebno velik, vendar pričakujemo v pozni jeseni, da se bo število prijav za posamezne tečaje in druge delovne oblike močno povečalo. Sicer pa imamo skoraj vsako leto okoli 8000 ur izobraževanja. Zanimivo je, da je letos na Jesenicah po štirih letih spet ekonomska srednja šola in skupaj s slušatelji iz radovljiške občine je letos vpisanih v prvi letnik 30 slušateljev. Lani smo začeli tudi s komercialno šolo in drugi letnik bo letos nadaljevalo 10 slušateljev. Letos je končala svoje delo avtomehanska šola, od 11 slušateljev je pouk končalo 10.«

»Ali pripravljate kakšne posebne izobraževalne oblike za delovne organizacije v jesniški občini?«

»Zelezarna je že lani dala v naš tečaj opisinenjevanja 62 ljudi in 52 tečajnikov je uspešno prestalo testiranje in letos bodo verjetno nadaljevali s poučevanjem predmetov 1. in drugega razreda osnovne šole. Splošno gradbeno podjetje Sava bo imelo letos poseben oddelek 7. in osmega razreda osnovne šole.

Za Izolirko bomo pripravili posebno izobraževanje varnosti pri delu ter izobraževanje za določena delovna mesta, medtem ko bomo za Kovinotehno pripravili tečaj za skladiščnike. Letos bi radi tudi začeli z delovodsko šolo gradbene stroke in poklicno šolo gostinske stroke, seveda če bo dovolj prijav. V letošnji izobraževalni sezoni bomo verjetno začeli tudi s tečajem za kurjače centralnih kurjav.«

»Kaj pa tako imenovano splošno izobraževanje?«

»V jeseniškem mladinskem klubu smo začeli srednjega leta s ciklusom predavanj o astronomiji. Doslej je bilo že 6 takih večerov, in sicer vsako sredo. Pred kratkim smo začeli v mladinskem klubu tudi s tečajem kozmetike za mlada dekleta in dvajset deklet je že vplačalo simbolični prispevek desetih dinarjev. Ta tečaj nameravamo kasneje ponoviti tudi za ostale Jeseničanke. Dobro sprejeta so bila tudi vsa dosedanja predavanja za upokojujence v njihovih domovih.«

Seveda se dejavnost jeseniške delavske univerze ne

končuje samo z naštetimi izobraževalnimi oblikami, temveč prirejajo še vrsto drugih, ki so podrobno opisane v skupnem programu gorenjskih delavskih univerz, ki so ga izdale ob svojem desetletnem jubileju.

V. G.

Z novo dvorano v novo sezono

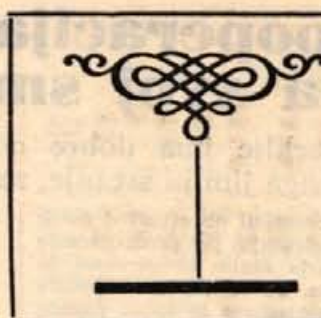
Notranjost Prešernovega gledališča kmalu ne bo več prepoznati

Tri desetletja, sramotno dolgo, Prešernovo gledališče Kranj ni bilo deležno nobene pozornosti (beri: popravila). Za osrednjo dramsko hišo na Gorenjskem je stara, neestetško urejena notranjost pomenila vsak dan hujšo oviro. Gledalci, zlasti abonenti, so godrnjali. V času, ko razkošno opremljene kinodvorane in lokalni rastejo kakor gobe po dežju, škripajoči stoli ter pod, slabo obdelane stene in strop pač ne more navdušiti nikogar. Toda že prihodnji mesec bo vse drugače. Do konca oktobra, do otvoritvene predstave letošnje gledališke sezone, ki naj bi se začela s ponovitvijo Cankarjeve drame Hlapci — ob tej priložnosti nameravajo domači dramski družini podeliti zlato plaketo in druga priznanja, osvojena na hvarskem festivalu — mora biti obnova dvorane končana. Kranjski ljubitelji odrske umetnosti bodo prostor bržkone težko prepoznali. Ne le, da je njegov videz skoraj povsem spremenjen, ampak se ponaša tudi s posebnimi napravami za čiščenje in ogrevanje zraka ter z novo razsvetljavo in ozvočenjem.

V upravi gledališča so več kot zadovoljni. »Končno smo uspeli,« pravijo. »Občelna, ki financira dela, je držala besedo — prva etapa gradnje poteka natanko po načrtih. Prenovljena dvorana bo vsestransko uporabna, primerna tudi za najrazličnejše proslave in akademije. Doslej namreč Kranj ni imel spodobnega prostora, ki bi ustrezal tovrstnim prireditvam.«

Za obnovo gledališča so do danes potrošili 470 tisoč din, a če hočejo urediti garderobe, blagajno, dohod na balkon in kadišnico, potrebujejo še 120 tisoč din. Kot smo zvedeli, se bodo obrnili na domače gospodarske organizacije, saj jim le-te kot je pokazala praksa, zlepa ne odrečejo pomoči.

Druga etapa del, s katerimi naj bi začeli takoj po končani prvi fazi — tudi njo bo financirala občinska skupščina — predvideva izgradnjo novih pisarn, delavnice, garderob za igralce in skladišč. Se-le v zadnji, tretji etapi, neka-koli leta 1971, pride na vrsto oder, ki ga nameravajo razširiti in sodobno opremiti.

NOVOPOROČENCI!

Zakaj skrbi,
zakaj težave?
Kosilo za to priložnost
v GRADU HRIB
— Preddvor
le malo stane.

Kranjčani se očitno veselijo sprememb v svoji gledališki hiši. Število abonentov je večje kot lani, zanimanje za dramske predstave med člani delovnih kolektivov raste iz tedna v teden, pa tudi sindikalne organizacije so začele bolj popularizirati obisk gledališča.

Poglejmo še, kakšen je okvirni spored kranjske gledališke hiše za sezono 1969/70. Domači igralski ansambel namerava nastudirati tri dela: Levstik — Grünovo Kastelko, Plautova Dvojčka in Fritschovo Andoro. SNG iz Ljubljane gostuje z Amfitrionom 38 avtorja Jeana Giraudouxa in z Legendo o svetem Che dra-

matika Primoža Kozaka, Me-stno gledališče pa z Nellovim delom Bosa v parku ter Albeejevim Vrtom. Poleg navedenega bodo abonenti in drugi lahko videli tudi Nepokopanega mrtveca, eno od mojstrov in Jeana Paula Sarrtra, ki jo bo predstavilo SLG Celje.

Kot posebno zanimivost velja omeniti samo še novico, da misli Prešernovo gledališče letošnjo sezono urnik iger razširiti in znova uvesti nek-daj zelo popularne in obiskovane nedeljske popoldanske predstave. Iskreno želimo, da bi se znova uveljavile.

I. Guzelj

Občni zbor slavističnega društva Slovenije

Dvojezične šole v Prekmurju niso uspešne

Slovenci bi potrebovali znanstveno ustanovo za preučevanje literarne zgodovine

Slovenisti naše republike, ki so bili prejšnji teden na tridnevem zborovanju v Kranju, so imeli v soboto popoldne izredni občni zbor. Eno osrednjih vprašanj, ki so jih na njem obravnavali, je bilo dvojezično šolstvo v Prekmurju. Odbor, ki je preučeval razmere na šolah, na katerih teče pouk hkrati v slovenskem in madžarskem jeziku, je posredoval zbranim več ugotovitev, ki pričajo, da te šole niso uspešne.

Mimo tega, da že sam sistem, ki so ga v Prekmurju uvedli, šolsko delo zelo komplicira, so ugotovili tudi slabo jezikovno in strokovno usposobljenost učiteljev, ki morajo učiti v dveh jezikih. Preverjanje učnih uspehov pri učencih na teh šolah je odkrilo, da je raven njihovega znanja občutno nižja kot na drugih šolah. V najbolj nelogičnih primerih se celo dogaja, da v razredih, v katerih so samo slovenski učenci, poučujejo le madžarski učitelji. Učenci takih šol so tako prikrasani za temeljit pouk materinščine in v materinščini in praktično ne morejo uspešno nadaljevati šo-

lanja na drugih slovenskih šolah. Prekmurjski otroci pa imajo v šoli že tako ali tako večje težave kot učenci drugih slovenskih pokrajin, saj morajo premagovati največje razlike med narečjem in knjižno slovenščino.

Občni zbor je sprejel resolucijo, ki jo je naslovil na skupščino SRS in ustavno sodišče Jugoslavije. Po obširnih dokazih v njej zahteva od pristojnih organov, da uredijo osnovno šolo v Prekmurju tako kot je urejena na Koprskem. To pomeni, da naj bi imeli slovenski učenci slovenske šole, madžarski madžarske, vsi pa naj bi se učili jezik sosednjega naroda kot učni predmet. Starsi naj bi imeli sami pravico odločati, v kateri šoli naj se njihovi otroci šolajo.

Občni zbor je izrekel tudi vso podporo prizadevanjem Akademije znanosti in umetnosti ter njenih posameznih članov, da naj bi pri Inštitutu za literaturo osnovali poseben oddelek za preučevanje slovenske literarne zgodovine.

M. S.

Kulturne vesti

JESENICE — Kot nagrado za požrtvovalno in kvalitetno delo v letošnjem letu je izvršni odbor sindikata Zelezarne Jesenice članom pevskega zbora JEKLAR konec preteklega tedna priredil dvodnevni avtobusni izlet v Crikvenico. Tamkaj so pevcim imeli dva koncerta: prvega minuli petek, 26. septembra, zvečer na terasi doma Zelezarne Jesenice, drugega pa v soboto popoldan na trgu v Crikvenici. Program, sestavljen iz udarnih, umetnih in narodnih pesmi, je navdušil tako domače kot tudi tuje goste. Zadnji dan, nedeljo, so člani zbora izkoristili za izlet v Silo na otoku Krku. — (P. U.)

GOSTEČE PRI SKOFJI LOKI — V nedeljo so na Gostečem pri Skofji Loki odprli spominsko ploščo pesniku Cvetku Golarju. Svečanosti, na kateri je sodelovalo mnogo fantov in deklet v narodnih nošah, so prisostvovali tudi številni slovenisti, udeleženci seminarja Slavističnega društva SRS v Kranju. Ravnatelj škofjeloške gimnazije Lojze Malovrh je pozdravil vse navzoče, zlasti Golarjeve sorodnike. Prof. Vida Zupanc in predstavnik Ljutomera, kjer je pesnik preživel zadnja leta svojega življenja, pa sta nato govorila o liku in delu tega velikega oboževalca Sorškega polja. Spominsko ploščo je odkril predsednik občinske skupščine Skofja Loka Zdravko Krivina. Ženski kvartet in moški oktet glasbene šole Skofja Loka ter recitatorji so potem izvedli krajši kulturni program. (I. K.)

SKOFJA LOKA — V galeriji na loškem gradu so minuli petek zvečer odprli razstavo akademskega kiparja Janeza Firnata. Otvoritvena slovesnost je bila združena s koncertom Slovenskega godalnega kvarteta. Gostje so imeli priliko slišati več del W. A. Mozarta, F. Schuberta in M. Vodopivca. Razstava, katere pokrovitelja sta podjetje Slovenijales iz Ljubljane ter tovarna Krka, bo odprta ves mesec. — (I. G.)

KRANJ — Galerija muzeja na Titovem trgu v Kranju je te dni prizorišče razstave planinske fotografije. Spričo izredne kvalitete posnetkov si je razstavo zares vredno ogledati. (I. G.)

Plastika kiparja Petra Jovanoviča
je romala v Preddvor

»Še bolj pridno bomo pisali!«

so nam minulo sredo, na svečani podelitvi nagrad, obljubili letošnji zmagovalci tekmovanja gorenjskih osnovnih šol, pionirji-novinarji z osemletke Matija Valjavec

Obljuba dela dot, pravi star pregovor. Treba jo je izpolniti, pa naj stane kar hoče. In ko sem lani jeseni, ob začetku pouka, učencem z vseh koncev Gorenjske, pionirjem kranjskih, jeseniških, škofjeloških, tržiških in drugih osnovnih šol, ki pridno sodelujejo v naši rubriki S šolskih klopi, obljubil, da bomo vse njihove prispevke ocenjevali, da nameravamo najboljšo osemletko nagraditi, sem mislil hudo resno. Kupi člankov, zgodbic, pesmi in spisov, ki so poleg nepretrogoma dan za dnem pritekali v uredništvo, pričajo, da ste tudi vi, dragi mladi prijatelji, vzeli napoved zares. Često mi ni bilo lahko iz vse te množice zapisov izbrati najboljše in jih objaviti.

Potem je prišel junij in z njim vred konec šole. Ze sredi počitnic smo se lotili dela, zvelikli skupaj gomilo Glasov in začeli prebrati vaše prispevke, jih ocenjevati, komentirati, pisati opombe... Po treh tednih je bil rezultat znan. Oprostite, rezultata. Člani komisije so namreč tokrat izbirali tudi najboljšega učenca-novinarja. Zmagala je, kot ste lahko prebrali že v naslovu, osnovna šola Matija Valjavec Preddvor, med posamezniki pa Kondi Pižon, prav tako z osnovne šole Matija Valjavec. Učenci drugih osemletk, ne bodite razočarani! Vaši vrstniki iz Preddvora so bili zares boljši. Od njih smo prejeli največ člankov, in to dobrih člankov. Toda ne vrzite puške v koruzo. Vem, da je tudi drugod veliko nadarjenih fantov in deklet, mladih novinarjev s polnimi glavami idej in smislom za pisanje. Sezite po svinčniku, opišite svoje prigode in nam jih pošljite. Razlika med letošnjim zmagovalcem in osnovnimi šolami Lucijana Seljaka, Simona Jenka, Franceta Prešerna ter Staneta Zagarja iz Kranja, Petra Kavčiča iz Skofje Loke, heroja Bračiča iz Tržiča, Prežihovega Vranca in Toneta Cufarja z Jesenic ter osnovnimi šolami Trata, Zelezniški in Predoslje ni tako velika, da bi jo učenci katerekoli od naštetih »hiš modrosti« ne mogli nadoknaditi. Ampak pošteno se morate zavzeti, kajti preddvorski pionirji so nam v sredo, na svečani podelitvi nagrad, potem, ko smo jim izročili leseno plastiko, dar kiparja Jovanoviča, in ko je Kondi Pižon iz rok odgovornega urednika Glasu prejel Melvilovo knjigo Beli kit, obljubili: »Še bolj pridno bomo pisali, še več naših prispevkov boste dobili!«

Srečno torej. In ne pozabite — tekmovanje se nadaljuje!

Urednik

Svečani podelitvi nagrad zmagovalcu tekmovanja gorenjskih osnovnih šol, ki sodelujejo v Glasovi rubriki S šolskih klopi — preddvorski osemletki Matija Valjavec — je prisostvovalo mnogo pionirjev. Na sliki vidimo (od leve proti desni) novinarja našega lista, kiparja Petra Jovanoviča, avtorja dragocene plastike, in najboljšega od mladih dopisnikov učenca Kondija Pižona. — Foto: F. Perdan

»Srebrni« fant z Orehka

Učenec osnovne šole Lucijan Seljak Dušan Tršan in pedagoga Jolanda Pibernik in Vinko Tušek so edini Slovenci, ki jim je na likovni razstavi v Novem sadu uspelo osvojiti medaljo

V Sloveniji premalo skrbimo za estetsko vzgojo mladine. To je ugotovitev, ki jo likovni pedagogi ponavljajo na vsakem koraku, po sestankih, zborovanjih in kongresih, ki pa odgovorne pušča hladne. Ne zavedajo se, da sta pomanjkljivo izdelan učni načrt ter ena sama ura risanja na teden premalo in da si šolar v takšnih razmerah ne more privzgojiti niti osnovnega čuta za lepoto, čut, brez katerega utegne posameznik, član sodobne, iz dneva v dan bolj stehinirane in zmaterializirane družbe postati žrtev lastnih pridobitev, plen reklame, ki mu bo po mili volji krojila okus in mu nevredno plažo prodajala prav tako uspešno kot estetsko dognano, funkcionalno blago. Zal večina ljudi misli, da je likovni pouk v šolah zgolj nujno zlo, da koristi le tistim, ki nameravajo postati umetniki. No, če bi njih trditve držale, bi morali likovno vzgojo že zdavnaj črtati z osnovnošolskega predmetnika, saj imamo pri nas slikarjev in kiparjev na pretek.

Morda so uvodne vrstice nekoliko predolge, vendar pa pojasnjujejo, zakaj smo dosežku mladega Dušana Tršana, učenca stražiške osnovne šole Lucijan Seljak, ki je na tradicionalni razstavi otroških risb v Novem sadu osvojil srebrno kolajno, posvetili toliko prostora. Novosadskih razstav (vsako drugo leto) se namreč udeležijo nekaj sto osnovnih šol iz vse države. Letošnja je bila le sestavni del velike prireditve, pravzaprav sejma z nazivom Otroci v svetu, ki ga organizira mednarodna ustanova INSEA. Na njem so si obiskovalci lahko ogledali sodobno šolsko opremo, največja oblačila ter obutev, igrače, športne rekvizite in druge otrokom namenjene predmete.

Prireditelj je razstavne prostore, določene za prikaz otroških risb, razdelil v pet oddelkov: prvega so rezervirali za likovna dela najboljših tujih in domačih avtorjev (Mednarodna razstava), v drugem so razobesili podobe učencev naših šol (že tradicionalna Jugoslovanska razstava), tretji je bil posvečen eksperimentalnim slikam na temo Opazovanje in prostor (Eksperimentalna razstava), četrtega so odstopili osemletki Jovan Jovanović Zmaj, šoli s priznanimi najboljšimi mladimi likovniki v Jugoslaviji, stene zadnjega paviljona pa je organizator ovesil z deli udeležencev Male Groharjeve slikarske kolonije v Skofji Loki, ki smo jih pred meseci občudovali na loškem gradu.

Pionirji osnovne šole Lucijan Seljak so poslali v Novi Sad celo vrsto slik. Kar 46 jih je prestalo strogo selekcijo. Bile so prikazane na Ekspertimentalni (25), na Mednarodni (5) in na Jugoslovanski razstavi (16). Sele če vemo, da je ocenjevalna komisija samo za Jugoslovansko razstavo prejela 50 tisoč podob in da so jih obiskovalci videli le 985, postane jasno,

kolikšen uspeh predstavlja 16 del v konkurenci. Niti ena od gorenjskih in celo slovenskih šol se ne more pohvaliti s čim podobnim.

Mednarodna žirija je med avtorje najboljših razstavljenih del razdelila 3 zlate, 6 srebrnih in 9 bronastih medalj. Posebne nagrade so prejeli tudi nekateri likovni pedagogi. In že smo pri začetni misli, pri ugotovitvi, da Slovenci posvečamo likovni vzgoji premalo pozornosti. Od osemnajstih kolajni je namreč v domovino Groharja, Jakopiča, Birole, Subicev in drugih velikih mojstrov čopiča romalo le eno srebrno odličje — strokovnjaki so ga prisodili Dušanu Tršanu z Orehka pri Kranju, učencu osnovne šole Lucijan Seljak. Likovna pedagoga Jolanda Pibernik in Vinko Tušek, katerih gojenci na prejšnji novosadski razstavi pred dvema letoma prav tako niso ostali praznih rok (srebrna medalja za najboljšo sliko, srebrna medalja Pibernikovi in posebna nagrada celotni zbirki poslanih slik), sta tako znova potrdila, da je njun način dela z mladino uspešen. Po zaslugi te dvojice sodi osemletka Lucijan Seljak — vsaj kar zadeva likovni pouk — med najboljše v državi.

»S kolegico neprestano spremljava likovna dogajanja po svetu, jih preučujeva in študirava ter nabirava izkušnje. Pri pouku nama to zelo koristi. Ure risanja namreč morajo biti prijetne in zanimive, zato trjavava vedno nove, sveže in žive prijeme ter se lotevava stvari, ki učenca ne dolgočasijo,« smo zvedeli od slikarja Tuška, ki mu je letos ocenjevalna komisija podelila nagrado za vzorno pedagoško delo.

»Menim, da sta za slabo udeležbo in neuspeh slovenskih predstavnikov kriva premajhno število ur, namenjenih likovnemu pouku v šolah, ter malodušje, ki spr-

čo zapostavljanja njihovega predmeta navdaja pedagoge,« je pristavila Pibernikova.

Slikarji in kiparji, člani likovnega pododbora za Gorenjsko, so sicer zelo aktivni, sodelujejo med seboj, usklajujejo učne programe ter izmenjujejo izkušnje, vendar sami ne morejo doseči kaj

Dušan Tršan

prida. Dejstvo, da Slovenci na področju estetske vzgoje otrok krepko zaostajamo za drugimi republikami, še bolj pa za Japonsko in Češkoslovaško, za deželama, kjer likovnemu pouku posvečajo izjemno pozornost, je vsak dan bolj očitno.

Poglejmo še, kaj pravi dobitnik srebrne medalje, učenec Dušan Tršan.

»Vedno sem rad slikal, zlasti z vodenimi barvicami. Nagrajeno delo se imenuje Matjačeva hiša. Narisal sem ga pred dvema letoma, v 6. razredu.«

Dušan trdi, da so mu barve in čopič le hoby, da ne misli postati pravi slikar.

»Kaj pravijo doma, kako gledajo na tvoj dosežek?« smo ga pobarali.

»Doma? Ne vem. Niso še videli medalje.«

No, med tem časom je srebrno odličje že romalo na Orehek, na Dušanov dom. Mlademu slikarju so ga izročili minuli ponedeljek, za pionirski dan.

I. Guzelj

OBLEGANJE Leningrada

11. nadaljevanje

PO MRACNIH ULICAH DOSTOJEVSKEGA

V srcu Leningrada je ležalo tam torišče branjev, cestnih prodajalcev in lahkih deklet, ki so lovile moške in še pred vojno so kmetje tu prodajali svoje pridelke. Zdaj je cvetela tu črna borza. Plačevalo se je navadno z valuto kruha ali vodke — po papirnem denarju ni vprašal nihče.

Na ponudbo je bilo vse mogoče, med drugimi izredno čudni in nenavadni kupčijski predmeti. Na primer zemlja iz badajevskih skladišč, ki so pogorela septembra. Pavlov je tedaj dal izčrpati raztopljeni sladkor, vendar sta bila pepe! in zemlja še močno prepojena s sirupom. Trgovci so izkopali zemljo in mirne duše prodajali merico badajevske zemlje iz zgornje plasti enega metra po 103 rubljev, iz nižjih plasti po 50 rubljev. Na prodaj je bil metil-alkohol, o katerem so trgovci lagali, da postane popolnoma neškodljiv, če ga šestkrat precediš skozi platneno krpo. Kupil si lahko zobno pasto, iz katere si z dodatkom škroba lahko naredil puding, našel si tam lepilo pasto, lepo stisnjeno v tablice kot čokolado.

Večinoma so ponujali tudi kruh, dostikrat cel hlebec. Črnoborzijanec ga je stiskal pod plaščem, samo majhen kosček je gledal izpod njega. Ni se bal policije, bal se je lačnih cestnih roparjev, ki so naglo imeli pri roki nož ali kol.

Za Sejmiščem je ležala zmeda ulic in hodnikov, četrti revščine izza časa carjev. Tu je pisal Dostojevski sredi preteklega stoletja svoj veliki roman Zločin in kazen, tu je stala hiša bratov Karamazovih, tu so bile benecne in špunke, iz katerih se marsikdo ni vrnil nikoli več, če je zašel vanje. Tu so gospodarili v ozračju izhlapevajočega ruma, oblakov cigaretnega dima in vonja po pačuliju, tavoli, izsiljevalci in morilci.

Revolucija je bila pomedla z vsem tem. Dejali so, da je do kraja iztrebila podzemlje. Za časa obleganja pa je četrtr postala spet kraj zločinov vseh vrst. Po ulicah in hodnikih so spet postopale Dostojevskijeve postave.

CESTA ŽIVLJENJA

Končno se je na obzorju vendarle pojavil srebrni trak. Prevoz po cesti prek ledu na jezeru Ladoga, edini zvezi Leningrada z ostalo Rusijo, je nazadnje le začel kazati oprijemljive uspehe. K temu je

mного pripomoglo, da se je s skrajnimi naporji posrečilo zgraditi železniško progo med jezerom in mestom. V prvih januarjskih dneh so pripeljali prek ledu že nad 10.000 ton živil, v naslednjih desetih dnevih več kot še enkrat toliko. Prvič od začetka vojne je dovoz presegel potrošnja.

Sicer se je pa potrošnja precej zmanjšala zaradi strahotnega umiranja. Novembra je podleglo lakoti 11.085 ljudi, decembra jih je bilo že skoro petkrat toliko — 52.881. Januarja je po zelo previdni oceni umrlo za lakoto vsak dan 3500 do 4000 Leningračanov, v celem mesecu tedaj od 108.500 do 124.000. Stevilke, kot to priznavajo sovjetski uradi sami, niso povsem zanesljive. Vsekakor pa je število Leningračanov, ki jih je bilo treba prehranjevati, padalo od dne do dne. Dne 20. januarja je Pavlov že razpolagal z zalogami za tri tedne, ki so pa bile deloma še na poti, deloma pa še čakale na prevoz. Moke je imel le za tri ali štiri dni. Vsekakor, začelo se je jasiti. 24. januarja je zvišal dnevni obrok kruha na 400 g za delavce, za ostale zaposlene na 300 g in za svoje ter otroke na 250 g. 11. februarja je obroke ponovno zvišal.

Opogumila ga je pri tem odločitev Zdanova, da bo po cesti prek ledu skušal spraviti iz mesta najmanj 500.000 ljudi, to je okroglo četrtno ljudi, ki so še preostali. Odločba je bila izdana 22. januarja, izvedbo pa so poverili Alekseju Kosiginu, ki je danes sovjetski predsednik vlade.

Vendar pa je poteklo še mnogo zimskih tednov, preden se je izseljevanje uteklo. Ljudje so bili tako oslajbljeni, da bi se reklo poslali jih v gotovo smrt, dokler si nekoliko ne opomorejo, saj bi prevoza ne vzdržali. Tako je trajalo odpravljanje majhnih oddelkov mnogo ur. Samo za prestop iz leningraškega vlaka na avtobuse in kamione, ki so čakali v Borisovi Grivi je neki oddelek potreboval nič manj kot 36 ur. V nekurenih vlakih in nezavarovanih kamionih je marsikdo umrl. Sicer pa bi bili pomrli prav tako v Leningradu.

V začetku februarja se je peljal dopisnik sovjetske poročevalske agature TASS, Pavel Luknicki prek jezera. Pozno ponoči je dospel na postajo Ziharevo. Veselil se je na toplo sobo, večerjo in počitek. Namesto tega pa je našel na tleh mrtvo. Po ledenih cestah opustošenega kraja je taval na tisoče žensk in otrok, napol premr-

lih, tako da bi se vsak hip lahko zgrudili in ostali v snegu. Nihče ni vedel, kje se dobi hrana, kam je treba iskati papirje za prevoz po železnicah, kdaj bo odpeljal prvi vlak, kje bi se lahko prebilo noč ali pa se vsaj nekoliko pogrelo. Po kolovozu ceste prek ledu so noč in dan hitele z največjo naglico kolone tovornjakov v belo neizmernost, ki je Luknickega spominjala na stepe Kazahstana. Vsak kolovoz so obrobili visoki snežni okopi, ki so jih narili snežni plugi. Na vsakih 1000 metrov je stal v čuvajnici, zgrajeni iz ledenih blokov, prometnik v belem oblačilu. V daljših odsekih so bile postaje s servisi, s cestnim uradom in maskirano protiletalsko baterijo, njeno moštvo pa je bilo nastanjeno v koči iz ledu. Tu in tam so moleli iz snega ostanki kamiona, ki je zavozil v celo in tam ostal ali pa ga je zadela bomba iz letala in je zgorel.

Ko je nastopila noč, se je promet nadaljeval ob zastrtih žepnih svetilkah, ki so svetile belo in zeleno. Mnogo voznikov je vozilo z zastrtimi žarometi in beli prsti luči so pošastno tipali prek ledu in snega.

Od 22. januarja do srede aprila so prepeljali prek ledu 554.186 ljudi, med njimi 35.713 ranjenih vojakov. Kljub stalnim napadom iz zraka, strahovitim snežnim viharjem in temperaturam okrog 40 stopinj pod ničlo so potekali transporti brez prestopank. Iz Leningrada so vozili ljudi, v mesto živila in gorivo.

»ZAKAJ SEM TAKO VESEL«

Se vedno je ležalo nepokopanih na tisoče trupel, povsod, po cestah, na ledu, v zamejih, po dvoriščih, stanovanjih, kletih. Če jih ne bi odpeljali in zagrebli, bi spomladi utegnile izbruhniti v mestu epidemije. Prav tako je bilo treba pospraviti na tisoče ton snega in raznih odpadkov, ki so se nakopičili v mestu. V marcu je mestni komite z lepaki in po radiu pozval prebivalstvo k temeljitemu čiščenju. Prvi dan se je odpravilo na delo 143.000 prebivalcev, slabotnih, opotekajočih se postav. Kmalu jih je bilo 300.000. Od 27. marca do 15. aprila so očistili 12.000 dvorišč in 2.500.000 kvadratnih metrov cest, odpeljali so nad milijon ton nesnage in sesutini.

Na Nevskem prospektu so že tedaj nadomestili podrtje hiše z navideznimi fasadami. Sešili so jih iz vreč, ki so jih nato pobarvali v stilu prave fasade. Ker so oblasti uvedle tudi druge zdravstvene preventivne mere, je bilo spomladi mesto snažno in čisto kot v mirnih časih. Konec decembra so bili zaprti javna kopališča. Zdaj so jih spet odprli.

— Žena, ti tvoji skrivnostni telefonski pogovori me začenjajo vznemirjati ...

New York Times proti kajenju

Ugledni ameriški časopis bo od 1. januarja naslednjega leta objavljaval reklamo za cigarete samo, če bo v reklamah naslednje besedilo: Pozor: kajenje cigaret lahko škoduje vašemu zdravju. Industrija cigaret in tobaka je v škripih. Če se bodo zavzeli za takšen način »reklamiranja« cigaret še drugi ameriški časopisi, potem bo zanje slabo. Znano je, da bo od 1. septembra 1970 prepovedana reklama za cigarete tudi po radiu in televiziji.

Razočarani turisti

Stevilni turisti, ki so se v začetku septembra zbrali ob dvanajsti uri pred Buckinghamsko palačo, so bili razočarani. Mislili so, da bodo lahko opazovali in slikali vsakodnevno izpa ni bilo, ker je zmanjkalo vojakov. To se je zgodilo prvič menjavo straže pred rezidenco angleške kraljice. Ceremonije po drugi svetovni vojni. Vojaki so bili poslani, kot so kasneje obrazložili, v Severno Irsko zaradi tamkajšnjih neredov, ter na Norveško in v ZR Nemčijo na vojaške vaje. Do vrnitve vojakov bo ceremonija pred kraljičino rezidenco samo vsak drugi dan.

Sto let s telovadbo

Zdravniki so ugotovili, da vsakodnevni enourni sprehod ne zadostuje za ohranitev kondicije. Poleg sprehajanja so potrebne še sistematične telesne vaje, vsaj dve do tri ure tedensko. Poleg tega pa še 5 do 10 minut telovadbe na dan. S takimi vajami si menda lahko podaljšate življenje tja do stotih let.

Zdravniki pa žal ugotavljajo, da je vse manj zanimanja za šport med mladimi. Iz leta v leto se manj udeležujejo športnih tekmovanj, bolj jih zanimajo cigarete in alkohol.

Vlak bodočnosti

Znanstveniki strojne fakultete na tokijski univerzi so preizkusili eksperimentalni vlak, ki lahko razvije hitrost do 2535 km na uro. Preizkušali so ga na 1600 metrov dolgi progi. Vlak je aerodinamične oblike, dolg pa samo 160 cm. Znanstveniki bi radi napravili vozilo, ki bi se na zemlji lahko gibalo s hitrostjo dvakrat večjo od zvoka. Vlak bodočnosti bi prevozil razdaljo med Tokiom in Osako — 515 km — v 15 minutah.

Rešitev sobotne križanke

1. BEDENK, 7. AURORA, 12. ANAKOLUT, 14. URAL, 15. LI, 16. SVINEC, 18. ATE, 19. EGK, 21. IKA, 22. IRTIS, 24. MARNJA, 26. AGNAT, 27. RANTA, 28. ORA, 29. ROP, 31. ATA, 32. RUBENS, 35. VE, 36. PIVA, 38. LESKOVEC, 40. AKADEM, 41. TELICA

O Kuraltovi rodbini in še kaj o nekdanjem življenju (4) Skromno življenje gostačev

Kdo so bili ti najemniki in gostači? Vsak kmet je v tistih časih potreboval razen hlapcev in dekel še precej delavcev, da so prišli na dmino. Vsaka kmetija je imela v bližini grunta še majhno hišico, ki so jo imenovali »bajta« ali »kajža«. V teh kajžah so stanovali gostači. Kajže so bile večinoma lesene, krite s slamo, imele pa so sobo, vežo in shrambo. Te sobe so bile zelo nehygienične za naše in sedanje pojme. Tal v veži ni bilo, ampak le steptana zemlja ali ilovica, včasih pa tudi v hiši ne. Takšna tla iz steptane ilovice so bila mrzla, posebno pozimi za boste otroke. Takšna tla so imenovali »sesterle«.

V hiši so bila majhna okna, v kotu pa peč z zapečkom. Pozimi je bilo v teh hišah zelo toplo in prijetno. Ob peči so bile klopi, v nasprotnem kotu je stala miza, ob njej stoli, v kotu nad mizo pa je bil »bohkov kot«, zraven pa po steni še razne svete podobe. Na steni zraven vrat je bil sklednik, zraven tudi žličnik. V hiši je bil prostor tudi za posteljo, na kateri sta spala oče in mama, otroci pa so spali ali za pečjo ali na klopi ob peči.

Kuhinj, kakršne poznamo danes, in štedilnikov takrat niso poznali. Kuhali so v peči. Imeli so glinaste, pa tudi železne lonce, ki so jih z

burkljaj prestavljali sem in tja, jih dajali v peč in jemali ven itd. Nekatere gospodinje, ki so bile bolj podjetne, so si v teh kajžah celo zredile pujska.

V teh kajžah so stanovali bivši hlapci in dekle, njihovi sinovi in hčere, pa tudi kmečki sinovi in hčere, ki se niso poročili.

Nekateri od teh gostačev so bili obrtniki: krojači, čevljarji, zidarji, tesarji. Njihove žene so hodile h gospodarju v dmino, oni pa so delali svojo obrt. Ker pa takrat nič znali ne brati in ne pisati, so si na poseben način zapisovali »sihte«: spomladi so urezali dolgo leskovo palico

in za vsako dnino so vanjo vrezali po eno zarezo. Jeseni so te zareze prešteli in naredili z gospodarjem obračun.

Po svoje so bili kmetje takrat dobri, saj so ti gostači in njihovi otroci napol živeli od njih. Seveda ne smemo pozabiti, da so kmetje zelo potrebovali njihovo pomoč, saj sami brez strojev vsega ne bi mogli podelati. Ob večjih praznikih so gostači dobili pri kmetu tudi kruh in druge dobrote.

Rekli smo že, da higijene v današnjem pomenu besede takrat niso poznali. Kjer so bila tla v hišah iz desk, so ribali le dvakrat na leto: le za veliko noč in božič. Sicer pa so tla polili z vodo in posuli z žaganjem, potem pa jih z metlo drgnili in nazadnje pomeli. Mize so pomivali vsak teden in sicer z drobnim peskom in krtačo.

Pesek za ribanje miz jim je prinašala neka stara ženska izpod Šmarne gore. Pravili so ji »ta peskova Mina«. Ko je ves pesek, kar ga je imela s seboj, prodala, je nesla denar v Skofjo Loko v loterijo. Tiste čase so namreč nekateri znosili ves denar, kar so ga imeli, v loterijo. Le včasih je kdo zadel kakšno »ambo«, to je 2 goldinarja, da je bil potem še bolj vnet za igranje.

Razumljivo je, da je bilo v teh stanovanjih v kajžah veliko raznega mrčesa: ščurkov, bolh in stenic. Te »domači živali« pa tudi v mestih niso bile neznane. Tudi umrljivost je bila takrat mnogo večja: le redki so prekorčili 80. leto starosti. Umrljivost je bila posebno velika med otroci. Takrat niso bile redke hiše, v katerih je bilo otrok 10 ali 15. Večkrat je razsajala kakšno otroška bolezen, ki jih je mnogo pobrala; pri eni hiši lahko tudi po dva ali še več. Ob takšnih prilikah so bili stariši po eni strani žalostni, po drugi pa celo tudi veseli, ker so verovali, da je šel njihov otroček v nebesa. O tem govorijo tile verzji ljudske pesmice:

O, ne plakaj mlada mati
sredi posvečenih tal!
Slajši ko v zibelki zlati,
otročček tvoj bo spal.
Res, da so zagrebili z rušo
košček tvojega srca.
A zato na tvojo dušo
zrl bo angelček z neba.

Rekli so v tistih časih, da ima kmet samo en dan v letu dobro hrano: o veliki noči zjutraj, ko so imeli pleče in pirhe, na cerkveno žegnane opoldne (takrat so jedli sveže meso in dobili bobbe, in

sicer veliki hlapec in velika dekla vsak po 20 kop bobbe — ena kopa je štela 4 bobbe — drugi pa po 12 kop), za usta pa zvečer, ko so se obilno najedli in se potem »vagali« in drugače zabavali vse do 11. ure, ko je veliki cerkveni zvon nananil, da se bo kmalu začel štridesetdnevni post; do polnoči so potem smeli še pojediti, kar jim je ostalo. Potem vseh 40 dni posta niso smeli niti poskusiti mesa.

V starih časih v postu ni nihče belil hrane z živalsko mastjo, temveč samo z oljem ali maslom. Govorili so, da tistemu, ki v postu belj z živalske masljo, potem vse leto letajo muhe v usta.

Karel Bertonec,
Gorenja vas 25
(Prihodnji naprej)

**Gorenjski
kraji
in ljudje**

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

39

»Se sreča, da me je mama streznila,« si pravi, obenem pa mu je že neprijetno misliti, kako se je pred nabitno polno mamino štacunico postavljaj s svojim uspehom pred ljudmi, ki so prav gotovo nestrpno in bogve koliko časa že čakali, da bi prišli na vrsto in da bi jim mama postregla. »Človek mora ostati skromen!«

Tako si dopoveduje, kakor da bi se že sedaj zavedal, da skromnost ni ponižnost, marveč je čednost ljudi, ki se zavedajo, da uspeh posameznika ni zgolj njegova zasluga, marveč zasluga vseh, ki so mu ta uspeh omogočili.

»Brez mame in nona, ki sta me poslala v šole, in brez truda profesorjev in tistih, ki so sestavili učbenike, bi ne dosegel ničesar. Znanje, ki mi ga posredujejo in ki so ga sprejeli oni od svojih profesorjev, je dedščina, stara kakor človeški rod in delo, ki je človeka in človekovo znanje ustvarilo.«

Pa saj so to vendar besede profesorja Andreja, ki jih jim je povedal v začetku šolskega leta.

»Zatrevanje: to ali to delo je samo moj uspeh, ni samo bahavost, marveč tudi nesramnost in sebičnost. Tako lahko govore samo sebičniki, ki si prisvajajo drobce ali pa celo cele kose dela drugih. Sebičniki pa so skregani s pravičnostjo, človečnostjo in podobnim, s čimer se človek tako bridko srečuje skoro na slehernem koraku svojega življenja in delovanja. Razničujejo, kar je bilo ustvarjeno pred nami, da bi se potem lahko pred nami ustvarjenega polastili in ustvarjeno razglasili za svoj uspeh. Zakladnica ustvarjenega v zgodovini človeškega rodu bi lahko bila mnogo bolj bogata in tudi mnogo bolj človeška, ko bi je sleherni dan, sleherni uro, sleherni minuto ne oskrunjala sebičnost različevalcev, prilasčevalcev in samouresničevalcev na račun nesebičnega človeškega

ustvarjanja in njegovih plodov, ki niso mogli biti, ne morejo biti in nikoli ne bodo mogli biti delo enega samega človeka, niti ne delo enega samega ali točneje rečeno sedanjega rodu, marveč je delo vseh rodov in vseh znanih, a v še večji meri neznanih ljudi. Ne zavedati se tega, se pravi živeti v utvari kulta lastne veličine in pogojevali sebičnost in vse drugo zlo, ki ga sebičnost človeštvu poraja in tako v človeku razničuje človečnost.

Teh besed si Slavko seveda ni zapomnil, a jih bo v življenju prej ali slej kakor sleherni človek spoznal in razumel. Ta hip jih samo čuti. Cuti v sramu, ki se ga polašča ob spoznanju nesmiselnih bahavosti in ponašanja z uspehi, ki ne morejo biti nikoli tako veliki in popolni, da bi bil lahko človek z njimi zadovoljen in zaradi njih do kraja srečen.

S takim sramom v srcu se pozdravi z nonom, z nono in babico, kakor pravi svoji prababici, ne da bi se pred njimi šopiril s svojim spričevalom. Pa tudi, ko bi se mislil pobahati in ko bi ne doživel iztreenjenja ob maminem ravnodušju nad njegovim uspehom, bi misel na spričevalo in uspeh ugasnila in se utopila v žalostni pobitosti, ki mračni obraze vseh in ne samo Rozikinega.

»Žalosten bo letošnji božič,« vzdihuje nona.

Pa bi bil letošnji božič lahko tako lep. Zopet resnično pravi božič po štirih vojnih božičih, ko so gospodove besede 'mir ljudem na zemlji' bile samo žalostno hrpenenje po miru in po moških v vojski, za katere so sleherni dan trepetali in se bali, da bi ne dobili vojaške kuverte, da so možje, očetje in sinovi padli 'za vero, dom in cesarja'.

Mnogi so dobili žalostno, nesrečo in jok prinašajočo cesarsko kuverto. Mnogi, premnogi. Njihovega doma pa se je, hvala bogu, izognila. Oba — Jakob in Anton sta ostala živa, čeprav je vse do zadnjega dne smrt visela nad njima. Jakob je bil celo pred vojaškim sodiščem že obsojen na smrt. Toda božja milost je zadnji hip prebudila usmiljenje v cesarjevem srcu, da je Jakoba pomilostil. Anton se je srečno vrnil iz host skupaj z Rozikinim Andrejem in onim Stivcem izpod Krna. Jakob je prav tako srečno pribežal domov skupaj z ladijskim strojnikom Bájberlom, pri katerem sta svojčas stanovala

Stefi in njen Franc, nesreča Stefankinega življenja, edini, o katerem še ne vedo, ali se je živ vrnil iz vojne ali ne.

Toda na Federla, pogrešanega Stefankinega moža Uršičeva mati ne misli. Misli samo na svoja sinova in na Rozikinega Andreja, na ljudi, s katerimi bi lahko bili jutri na sveti večer srečni. Tako pa bodo prazniki žalostni in srečna bo samo Marija s svojim možem Matejem v daljnem Solkanu, če je v tem času strašne krivice, ki so jo prizadejali slovenskemu ljudstvu, lahko sploh kdo srečen.

»Jakob zaprt v Gradiški, Anton v Krminu, Andrej blizu Neaplja ...«

»Ni več ... Na neke Liparske otoke ... med razbojnike ... so ga odpeljali,« izihti Rozika.

»Res ne vem, zakaj tako daleč,« spregovori mračno gospodar. »In zakaj jih niso zaprli skupaj, če so jih že skupaj odpeljali,« mu ne gre v glavo. »Rekli so: to je samo trenuten varnostni ukrep. Najkasneje do božiča bodo vsi ujetniki doma! Tako so obljubljali.«

»Pa ste kako drugače poizkušali, da bi jih izpustili.«

Vsi pogledajo Slavka, ki vprašuje, če so v Borjani in na Breginjskem že napravili kako prošnjo za izpustitev, podpisano s imeni prebivalcev.

»Kakšno prošnjo?« ga gleda nono.

»Mislim prošnjo, ki bi jo poslali italijanskim zasedbenim oblastem in italijanski vladi v vednost ... Ja, samo v vednost kakor v Idriji,« poudari Slavko. »V vednost, da ste jo poslali mirovni konferenci v Pariz in vladi v Beograd. To se pravi vladi, ki mora postati tudi naša vlada,« poudarja Slavko z besedami Karlovega očeta.

»Ne, nič takega še nismo storili,« pravi nono. »Pa bi morali! In ne samo za izpustitev odpeljanih, marveč tudi z zahtevami, da italijanska vojska zapusti naše kraje in da se naši kraji priključijo državi Slovencev, Hrvatov in Srbov ... Tudi v Idriji delajo tako in s takimi spomenicami opozarjajo mirovno konferenco in svetovno javnost z nasilji italijanskih zasedbenih oblasti.«

»Z nasilji? Kako to misliš?« ga nono ne razume.

Igralcem iz Dijaškega doma ne zmanjka volje

Dramska skupina iz kranjskega Dijaškega doma je že dolgo vrsto let najkvalitetnejša in najprizadevnejša v Sloveniji

Kulturna dejavnost v kranjskem Dijaškem domu je na zavidljivi višini. V zadnjih desetih letih ni bilo republiškega meddomskega tekmovanja, na katerem ne bi prvo mesto pripadlo prav Kranjčanom, predstavili pa so se že tudi širši javnosti. Med kulturnimi skupinami je najaktivnejša in najbolj kvalitetna dramska sekcija, ki ima skoraj petnajstletno tradicijo. Mladi igralci iz Dijaškega doma se lahko pohvalijo, da so sodelovali tudi na republiškem tekmovanju slovenskih amaterskih odrov, ki je bilo lani v Murski Soboti. Izvajali so do tedaj še nezaigrani novi Cankarjevimi dobi Zgodovinska seja in Purgar. Poželi so izreden aplavz in prejeli nagrado za najbolj izvirno sceno, katera se je porodila v glavi Kranjčana Jožeta Trobca.

Tudi v letošnji sezoni, dolga bo toliko, kakor šolsko leto, bo v njihovem repertoarju poudarek na Cankarju.

Zaigrali bodo enajst njegovih enodejank, ki v Sloveniji še niso bile predstavljene. Z njimi bodo sodelovali na republiškem meddomskem tekmovanju in tudi drugje. Svojo odrsko umetnost želijo pokazati še zamejskim Slovencem. Ne samo to. Na gledališke deske bodo »postavili« še eno delo, za katerega se še niso odločili. Vedo le, da bo nekaj zabavnega, kajti pretekla leta so igrali le resnejša dela.

Igralci, okrog 30 jih je, so izredno postrtovalni. Težava je le, da se vsako leto menjajo. Tisti, ki odhajajo na svoje domove v slovenske vase in mesta, se tudi tam vključujejo v amaterske odre. Igralci iz Dijaškega doma vadijo večer za večerom. Res, da jim pomaga Laci Cigoj s strokovnimi nasveti, naredijo vse drugo sami. Tudi sceno, za katero so že pravi mojstri.

Domska uprava jim nesebično pomaga. Lani jim je namenila 6000 dinarjev, razen

tega jim je zveza kulturno-prosvetnih organizacij pomagala lani z 2000 dinarji, letos pa jim je dala enako vsoto. Za kulturno dejavnost nikoli ni škoda denarja, pravijo v Dijaškem domu, samo da je kvalitetna in koristna in so z njo izpolnjene želje mladine. Dan jim ne pomaga samo z denarjem. Vsaka kulturna skupina ima svojega mentorja iz vrst vzgojnega kadra. Da je pomoč uprave Doma zares velika, pove podatek, da so lani za kulturno in športno aktivnost prispevali 15.000 dinarjev.

J. Košnjek

200.000 neprijavljenih radioaparatorov

Po številu radijskih sprejemnikov smo Slovenci na vrhu evropske lestvice, saj en sprejemnik pride na dva Slovence. Ni pa podatkov o tem, če smo prvi tudi po številu ilegalnih radijskih sprejemnikov. Po podatkih RTV Ljubljana je v Sloveniji 421.800 prijavljenih radioaparatorov, poleg tega pa še 57.000 zapечатih sprejemnikov. To pa ni vse, kar imamo. Po podatkih trgovine in carine je v Sloveniji okrog 200.000 neprijavljenih transistorjev, vendar na RTV Ljubljana menijo, da je ilegalnih sprejemnikov še enkrat več.

Za letošnjo jesen bomo radijsko naročnino po 1000 S din mesečno plačevali samo za prvi družinski sprejemnik, ukinja pa se naročnina za naslednje sprejemnike. Kljub tej spremembi pa je še naprej dolžnost, da imamo vsak radioaparator prijavljen, pa čeprav zanj ne bomo plačevali naročnine. Tisti, ki ima dva, tri ali več radioaparatorov, bo torej naročnino plačeval samo za prvi sprejemnik, za druge pa ne, še naprej pa se bo plačevala naročnina za avtomobilske sprejemnike.

J. Vidle

II. sejem obrti v Kranju

od 11. - 20. X. 69

Roparski zaklad

JULIUS
MADER **39**

8. SS-sturmbannführerji dr. Höttl, Bernhard Krüger in Fritz Schwend ter SS-hauptsturmführer Kurt Hansch so konec aprila 1945 imeli v Redl-Zipfu za 30 milijonov funtov ponarejenih bankovcev in veliko količino deviz in zlata, ki je izvirala iz akcije »Bernhard«, kakor tudi najvažnejše priprave za ponarejanje denarja, klíšeje in recepte.

Mnogo ponarejenega denarja, tudi vso zalogo nepotiskanega papirja, so zažgali, mnogo zabojev s ponarejenim denarjem pa vrgli v reko Enns. Ostale zaboje s ponarejenim denarjem in z različnimi akti so ponoči 29. aprila 1945 potopili v Topliško jezero.

9. SS-hauptsturmführer dr. Helmut von Himmel se ni mogel ločiti od dveh težkih zabojev z zbirko denarja, ki sta bila ukradena v avstrijskem samostanu Kremsmünster, in ju je zavlekel v »alpsko trdnjavo«.

10. Madžarski fašistični vodja Ferenc Szálasi je v Matisee zakopal ukradeno dragoceno skrinjo z relikvijami svetega Stefana in delom ogrskega kronskega zaklada, medtem ko je SS nekje v avstrijskem Burgenlandu zakopala zadnje zlate zaloge madžarske narodne banke.

V Ausseeju se je pojavil tudi vodja hrvaških fašistov Ante Pavelić s svojo telesno stražo in mnogimi bencinskimi ročkami, ki so bile do vrha napolnjene z zlatniki.

11. Tudi pobegli profašistični bolgarski ministrski predsednik Cankov se je s svojim tajnim arhivom in v naglici zbranim deviznim zakladom bolgarske narodne banke zatekel v Aussee.

12. Hitlerjev gospodarski pooblaščenec na Madžarskem SS-standartenführer Kurt Becher se je zatekel z židovskim plenom, ki ga je bilo za cel vagon, v okolico Ausseeja. Med njegovo osebno ubežniško priljago je bilo tudi nekaj skrinj zlata. Te so zabeležili v zgodovini kriminala kot »Becherjev fond«.

13. Končno je skušal tudi šef RSHA SS-obergruppenführer Kaltenbrunner preskrbeti sebe in svoje sorodstvo za vse življenje. On je v svoji »alpski trdnjavi« skrli sledeče vrednosti: 5 zabojev briljantov in draguljov, 50 kg čistega zlata v palicah iz fonda nemške reichsbanke, 2000 kg zlata in zlatih predmetov v 50 zabojih, 2 milijona švicarskih frankov in izbrano zbirko znakov, katere vrednost je bila ocenjena na 5 milijonov zlatih mark.

Seveda ta popis ni popoln. Čeprav navaja samo najobsežnejše skrivne transporte, so bili to vendarle samo ostanki. Kolike vrednosti so visoki nacistični vodje prenesli v tujino s pomočjo industrijskih in bančnih monopolov ter zavarovalnih koncernov in z njimi personalno in uradno povezano varnostno službo, o tem pričajo samo izvlečki iz ameriških poročil, ki so bili objavljeni po vojni. Po njih so imeli samo Hitler, Göring, Goebbels, Ley, Himmler in Ribbentrop v tujih kapitalističnih državah naložili 14 883 162 dolarjev, 465 000 funtov in delnice v vrednosti 600 000 funtov šterlingov.

Poleg tega so bili ti nacistični vodje s posredovanjem nemških zavarovalnih koncernov življenjsko zavarovani pri mogočnih ameriških, švedskih, nizozemskih in posebno švicarskih zavarovalnicah za skupno 16 509 500 dolarjev, s čimer naj bi bili materialno preskrbljeni. Goebbels je pod imenom »Herr Deutsch« deponiral v Buenos Airesu v Argentini nič manj ko 1 850 000 dolarjev; Himmlerjevo premoženje v približni višini 2 milijona dolarjev v gotovini in efektih je bilo naloženo pretežno v Južni Ameriki. Dežele, ki so jih nacistični vodje izbrali za svoje naložbe dokazujejo, da sta se smer bega nemškega kapitala in privatnega premoženja nacističnih veljakov popolnoma ujemale.

»Alpska trdnjava« Salzkammergut je skrivala še poseben zaklad: že od leta 1943 so fašistični roparji odlagali v zapuščene rove solnih rudnikov pri Ausseeju umetnine, katerih natančne vrednosti ne bo mogoče nikoli ugotoviti. Narodni so jih v Belgiji, Holandiji, Poljski, Franciji in Češkoslovaški. K temu je treba prišteti še od bomb ogrožene muzejske predmete iz Nemčije in Avstrije. Kar so tam nakopičili in skrili, lahko mirne duše imenujemo največjo in obenem najbolj žalostno umetniško zbirko vseh časov. Največje dosežke slovenske kulture, ki so jih nakradli so tukaj nestrokovno zložit in izročili propadanju. V altaueseeškem solnem rudniku in v dolgem rovu, ki se pri Laufenu stika s Traunsko dolino, je ležalo v izsekanih vdolbinah toliko dragocenosti, da bi lahko z njimi naložil več tovornjakov, 6500 svetovno znanih slik, 1500 zabojev rokoplsov, miniatur, srednjeveških tapiserij, plastik in lesorezov, okraskov cerkvenega in posvetnega izvoza, na stotine najlepših preprog.

Zlatoporočnica Franc in Ivana Spik

Zlata poroka

V borni hišici v Podlanišu pri Cerknem so v nedeljo, 14. septembra, praznovali vesel dogodek. Franc in Ivana Spik sta slavila 50-letnico skupnega življenja — zlato poroko. Hišica je komaj sprejela goste; enajst sinov in hčera z otroki se je zbralo na starem domu. 32 jih je bilo skupaj.

Franc in Ivana sta se poročila 1919. leta, ko se je Franc vrnil iz vojske. Obredel je fronte v Galiciji, Tirolih in Ardenih. Rodili so se otroci, drug za drugim. Stiri najst jih je bilo v družini, a trije so umrli že v rani mladosti. Velika krušna peč je bila premajhna za vse.

Kravica ni mogla preživeti številne družine. Zato je

Franc s plenkačo tesal trame za gozdne posestnike. Večkrat je pri hiši vsega manjkalo. Celo vodo so morali nositi v lesenih brentah iz oddaljenega studenca. Ko je prvi otrok malo dorasel, si je že zadel brento na ramo in nosil vodo. Kmalu si je moral služiti kruh pri tujih ljudeh.

Danes je družina razkropljena in preskrbljena. Njihovim otrokom se ne godi tako slabo.

Zlata poroka je bila praznik vseh, saj se je po tolikih letih prvič zbrala vsa družina.

Francu in Ivani želimo še mnogo zdravih let.

J. Jeram

Ali je dinar za vstopnico kriv za slabši obisk?

Jeseniški mladinski klub ima že svojo zunanjo podobo, išče pa notranjo.

Pred petimi leti je jeseniška mladina začela razmišljati o ustanovitvi mladinskega kluba. Židovi so bili popisani in preplepljeni z različnimi in lepaki. Vendar se je začetno neurje kmalu poleglo. Na začetku letošnjega leta so se nekateri mladinci spet lotili dela, vendar veliko bolj organizirano kakor pred petimi leti. Uspeli so. Stanovanjsko podjetje jim je dodelilo prostor — klet pod Čufarjevimi gledališčem. Kopica mladincev, katerim je bil cilj dobro opremljen in organiziran klubski prostor, se je sproprijela z debelimi, nometanimi betonskimi stenami. Treba jih je bilo prebiti in urediti prostor tako, kakor so si ga zamislili. Ves mesec je 16 ljudi delalo brez dinarja. Podjetja so sicer proslili za denarno pomoč, vendar je bil odziv klavrn, Edino Sava jim je podarila mivko, upajo pa, da jim bo pomagala tudi Kovinotehna iz Celja. Dober duet mladincev je opravilo skoraj 2000 prostovoljnih delovnih ur. Prostor pa je bil še vedno pust, gol in brez opreme. Odločili so se za kredit, tolikšen, da bi klub opremlili. Zarja jim je dala 10.000 dinarjev brezobrestnega kredita. Pri njej so za ta denar kupili opremo in tapete, s katerimi so prevlekli betonske stene. Delavska univerza jim je podarila kinoprojekt

tor, občinska konferenca ZK gramofon z nekaj ploščami. Koristna je bila tudi moralna in finančna podpora mladinske konference, saj je klub za delo mladine potreben in pomemben in je del dejavnosti mladinske organizacije.

4. julija letos so klub odprli. Po pičlih dveh mesecih trdega dela. Stirinajst dni je teklo klubsko življenje neorganizirano, spontano. Začeli so razmišljati o programu. Organizirali so predavanja o vesolju. Obisk skromen. Mladi so želeli plesati. Začeli so z mladinskimi plesi. Najprej s ploščami, kasneje pa je mladina zahtevala ples, na katerih bi zaigral ansambel. Upravni odbor kluba, njegov predsednik je Rozman Janez, je najel Termite. Obisk je bil razveseljiv, toda iz tedna v teden je padal; tako dolgo, da so ples ukinili.

Zaradi večjega reda so uvedli klubske izkaznice, kdor je pa nima, mora ob vstopu plačati novi dinar, kar povzroča pri mladih hudo kri in ugovore, češ vodstvo kluba spravi denar v lasten žep. Tovariši iz vodstva so zatrdili, da nihče od njih še ni vzel niti dinarja! Izvedli so malo anketo, da bi ugotovili, kaj vse mladina želi v svojem klubu. Odziv je bil porazen, nekateri odgovori težko razumljivi. Konjak, pelinkovec, pivo! (v klubu ne točijo alko-

holnih pijač). Uvedli so knjigo vtisov. Razen pozitivnih pohvalnih odgovorov in mnenj so se pojavljale tudi takšne ugotovitve: Ko sem prišel v klub, sem mislil, da sem prišel v kurilnico! V klubu je preveč starejših ljudi, katerim bi morali vstop prepovedati! V klubu je največji dolgčas na Jesenicah! Klub upravljata dva brezvezna dimnikarja in par bedakov...! In tako naprej. Zapisane »ugotovitve« gotovo niso čisto resnične, povedo pa, da klubu še marsikaj manjka. Manjka mu prave vsebine. In kaj so storili za njeno izpopolnitev? Organizirali bodo malo politično šolo, kozmetični tečaj, uredili bodo poseben prostor, kamor bodo namestili glasbeni avtomat, namizni nogomet, košarko. S tem bo družabno življenje v klubu popestrjeno in obogateno. Z osnovno šolo in gimnazijo so se dogovorili, da bodo učencem in dijakom v klubskih prostorih predvajali filme, ki dopolnjujejo šolski pouk.

Po Jesenicah se razširjajo govornice, da je klub odprt do poznih večernih ali zgodnjih jutranjih ur. Marsikatera hčerka ali sinček, ki se je predolgo zadržal zunaj, je našel učinkovit odgovor: Bil sem v klubu! To pa ne bo držalo, saj klub zapirajo vsak dan redno ob devetih zvečer, ob nedeljah pa ob desetih. Dlje je bil odprt samo trikrat v dveh mesecih.

Mladi, ki vodijo jeseniški klub, ne bi smeli obupati, saj so z delom šele začeli. Potrebujejo pa še večjo moralno in materialno pomoč!

J. Košnjek

Uspehi KS Bela so plod skupnih prizadevanj

V nedeljo, 21. septembra, so slovesno odprli asfaltirano cesto Bobovk—Zgornja Bela, odsek skozi Srednjo Belo in proti Bašlju ter skromne, a potrebne družbene prostore, ki so zametek novega družbenega doma, za katerega se načrti že pripravljajo. Sredstva za asfaltiranje ceste od Bobovka do Zgornje Bele je prispevala občinska skupščina iz svojega proračuna, medtem ko so asfaltiranje odsekov skozi Srednjo Belo in proti Bašlju (skupno 1500 metrov) financirali prebivalci Zgornje, Srednje in Spodnje Bele, Hraš, Bašlja, nekatera kranjska podjetja, krajevna skupnost Præddvor, skupščina občine, krajevna skupnost Bela pa je najela tudi 20.000 dinarjev kredita. Asfaltiranje omenjenih odsekov je veljalo 84.070 dinarjev, od tega so prebivalci sami prispevali kar 43.000 dinarjev.

Nedaleč od gostilne Markun stojijo novi, a še ne popolnoma dokončani družbeni prostori. Skromno barako, ki so jo kupili v tovarni Tekstilin-

us, so toliko preuredili, da bo v njej že konec meseca mogoče družbeno, politično in zabavno življenje. Vaščani so opravili 848 prostovoljnih delovnih ur, brezplačno izkopal temelje in dovažali gradbeni material.

Prizadevnost krajevne skupnosti Bela, ki je bila lani najboljše v občini in je prejela zvezno nagrado, letos ni usahnila. Doseženi rezultati so plod skupnih prizadevanj, razumevanja in nesebične pomoči med posameznimi vami. Čeprav ne gre neposredno za pridobitve njihove vasi, napreduje cela krajevna skupnost. Pri tem imajo gotovo velike zasluge družbene in politične organizacije, ki so prebivalcem znale prikazati probleme in nameravane akcije in jih pripraviti, da so prostovoljno prišli za lopato ali prispevali skromen denar, ki je na koncu veliko pomenil. Nekateri so res stali ob strani, zato na Beli upajo, da bo takih iz leta v leto manj.

J. Košnjek

V NEKAJ STAVKIH

CERKLJE — V počastitev krajevnega praznika bo v sredo, 1. oktobra, v telovadnici osnovne šole v Cerkljah zanimiv košarkaški turnir, na katerem bodo sodelovali šolsko športno društvo SD Krvavec — Cerklje in prosvetni delavci tamkajšnje šole. — **an**

Streška družina Tabor Cerklje bo priredila jutri — v četrtek, 2. oktobra — streško tekmovanje z značno puško. Na tekmovanje so povabili kar šestnajst društev in organizacij, ki delujejo na tem področju. Zmagovalna ekipa je dobila pokal krajevnih skupnosti v trajno last. — **an**

BLLED — Pretekli teden so delavci Cestnega podjetja iz Kranja položili novo asfaltno prevleko na delu Prešernove in Kolodvorske ceste na Bledu. Ta del ceste je bil zelo poškodovan, poln lukenj in vzboklin, zato je bila nova asfaltna prevleka nujna. — **J. A.**

GORJE — Lepo jesensko vreme je v veliko pomoč kmetom pri spravi zadnje otave in pri pobiranju krompirja. Nekateri kmetje že orjejo in sejejo ozimna žita. Na vrsti je tudi obiranje jabolk, pa tudi jabolka že stiskajo za mošt. Tudi ajda zelo dobro kaže in če bo vreme še naprej toplo, bo kmalu dozorela. — **J. A.**

BLLED — Večina turistov je že zapustila Bled, vendar pa to naše znano letovišče vendarle ne sameva. Po klopek posejajo starejši ljudje večinoma tuji turisti, ki jim je vseč jesensko tihotinitje. Po dan ali dva se zadržijo na Bledu tudi skupine dijakov, ki prihajajo na krajši izlet. Depandanse hotelov že zapirajo, nekaj hotelov pa bodo zaprli v oktobru. Uslužbenci bodo odšli na dopust do novembra. — **J. A.**

POLJSICA — V razsežnih listnatih gozdovih nad Poljšico raste veliko gob storovk in črnih trobent, medtem ko jurčkov malo nabirajo. Storovke so dobre same ali z drugimi gobami, najboljše pa so vložene v kis. Užiti so samo klobuki, bete pa zavrzemo. Črne trobente so temno sive barve in jih prav zaradi tega malo nabirajo. So pa zelo okusne gobe, prijetnega duha. Vlagajo se v sol ali pa jih posušimo in posušene zmeljemo v prah. — **J. A.**

Skrb LIP Jelovica za starejše člane kolektiva

Lesno industrijsko podjetje Jelovica je pred leti začelo nagradjevati delavce in uslužbence, ki so v podjetju že 10 let. Tako so tudi letos konec avgusta podelili 12 ženskam in 14 moškim ročne ure. Ob letošnji razdelitvi ur so slavljence povabili na razgovor, ki so se ga udeležili glavni direktor Franc Puhar, sekretar Ivan Breznik, predsednik upravnega odbora Lovro Kalan, predsednik DS Stane Bernik in predsednik sindikata Franc Gaber.

Poleg pozornosti, ki so je deležni aktivni uslužbenci in delavci podjetja, Jelovica ni pozabila celo upokojujencev.

Lani je na pobudo uprave Jelovice njen sindikat sklenil, da bodo vsako leto za

upokojujence, ki so v Jelovici dočakali upokojujitev, priredili izlet. Od 117 nekdanjih delavcev in uslužbencev tega podjetja se jih je letos sredi septembra zbralo 76. Najprej so imeli v Ljudski restavraciji na Lontrgu razgovor s predstavnikmi uprave podjetja nato pa so se z dvema avtobusoma kranjske Creine odpeljali na ogled nove proizvodne hale v Jelovici in potem na izlet v neznanu. Pot je vodila prek Vršiča v Trento, kjer je bilo kosilo v Alp hotelu v Bovcu in prek Čerknega in Kladij do Trebije, kjer so se spet za dalj časa ustavili in nato domov. Izlet je bil prijeten. Odločitev podjetja Jelovica, da tako izkaže hvalažnost tistim, ki so pomagali pri raz-

voju in dviganju ugleda tega velikega kolektiva, je vredna pohvale. Nobena skrivnost ni, da drugod po svetu delavcem in sploh njihovim živlenskimi in delovnimi pogojem posvečajo veliko pozornost, vemo pa tudi, da so številni kolektivi taki, da pač tem, ko so njihovi delavci pri njih izčrpali delovno moč pustili prosti čas in zdravje, za njih postanejo nepomembni in neznan. Pri Jelovici so z idejo, kako spet zbrati nekdanje njihove člane in jim izraziti hvaležnost, pokazali, da želijo v podjetju humane odnose. Čeprav en izlet v bistvu ne pomeni kake izredne žrtve, kot izraz hvaležnosti in pozornosti pa dobi visoko moralno vrednost. **P. Pokorn**

SKUPNI REKLAMNI PROGRAM

SRP

ZANJE USPEHE

UČINKOVITA IN NAJCENEJŠA

SKUPNA REKLAMA

V PETIH ČASOPISIH IN DESETIH LOKALNIH RADIJSKIH POSTAJAH

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE
NAROČAJTE REKLAMNE STORITVE PRI
ZDRUŽENJU POKRAJINSKIH ČASNIKOV
IN LOKALNIH RADIJSKIH POSTAJ SRS
CELJE GREGORČICEVA 51 TEL 20-09

SRP

Dopisna delavska univerza Ljubljana

organizira po DOPISNI METODI, kombinirani s seminarji:

1. tečaj za SKLADIŠČNIKE
2. tečaj za PREDDELAVCE in KONTROLORJE v kovinski stroji
3. tečaj za TEHNIŠKO RISANJE
4. tečaj za KNJIGOVODSTVO
  - a) začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
5. tečaj NEMškega in ITALIJanskega jezika

Tečaji so namenjeni predvsem tistim, ki tako ali podobno delo že opravljajo, ali tistim, ki se želijo zaposliti v enem izmed podobnih del.

ZA DELOVNE ORGANIZACIJE ORGANIZIRAMO

1. tečaj za VARNOST PRI DELU
  - a) začetni tečaj
  - b) tečaj za letno preverjanje znanja

VPIŠUJEMO vsak dan od 7.—18. ure razen sobote.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPISITE S TISKANIMI CRKAMI. Za prospekt pošljite znamko v vrednosti 2 dinarja na naslov:

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA,
Parmova 39, telefon 316 043, 312 141, poštni predal 106.

Žitozmet

SENTA

skladišče Kranj
Tavčarjeva 31, tel. 22-053
(bivši Exoterm)

VAM NUDI:

- najkvalitetnejšo moko vseh vrst
- testenine »Bačvanka«
- vse vrste živinskih krmil po zelo ugodni ceni

EXOTERM

kemična tovarna Kranj
Na osnovi določil čl. 43 a
Temeljnega zakona o delovnih razmerjih

razpisujemo

prosta delovna mesta z
nepolnim delovnim časom

1. STROKOVNEGA SODELAVCA za tiskarske zlitine (delo je občasno — 3 mesece letno)
2. ANALITIKA PROIZVODOV 2 uri dnevno
3. VARNOSTNEGA INŽENIRJA 2 uri dnevno
4. PRAVNEGA REFERENTA 1 uro dnevno

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Ad 1. Strokovna usposobljenost za čiščenje in rafiniranje tiskarskih zlitin.

Ad 2. Dipl. ing. metalurgije s 5-letno delovno prakso pri analizi eksotermnih proizvodov. Delo se opravlja na terenu.

Ad 3. Varnostni inženir s strokovnim izpitom.

Ad 4. Diplomiran pravnik s 3-letno prakso v gospodarski organizaciji.

Rok za prijave je 15 dni po objavi na tajništvo podjetja.

KADROVSKA KOMISIJA
KRANJSKIH OPEKARN KRANJ

razglaš

PROSTI DELOVNI MESTI

1. Referenta

za varstvo pri delu

2. Materialnega knjigovodje

Pogoji:

pod tč. 1 varnostni, gradbeni ali strojni tehnik s končano srednjo tehnično šolo

pod tč. 2 dokončana ekonomska ali druga srednja šola.

Prijave sprejema kadrovska komisija pri Kranjskih opekarnah Kranj.

Nastop dela takoj.

Rok za prijavo je 20. 10. 1969.

slovenija avto

Ljubljana, Prešernova 40
Export — Import

in zastopanje tujih firm
Trgovina na debelo in drobno z motornimi vozili, gradbenimi stroji, servisno opremo, bicikli in vsemi pripadajočimi nadomestnimi deli.

Servis in remont za motorna vozila.

Predstavnštva:

Beograd, Ul. 27. marta 34.
Rijeka, Borisa Kidriča 58/a.
Novi Sad, Trg Svetozara Markovića 5.

• novi slovenski mesečnik •

karavana

odkriva

160 strani

3 din

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE KRANJ

vabi k sodelovanju in

razpisuje

na novo delovno mesto:

- 1 — ZA TEHNIŠKO RAZVOJNO SLUŽBO — diplomiranega inženirja ali inženirja elektro stroke — jaki tok,
- 2 — ZA RACUNOVODSTVO — PRIPRAVNICO — s srednjo ekonomsko šolo, dalje:
- 3 — VISOKO KVALIFICIRANE ELEKTROINSTALATERJE
- 4 — KVALIFICIRANE OBRATNE ELEKTRICARJE

Prednost imajo kandidati z odsluženim vojaškim rokom, da so iz Kranja ali okolice. OD se izplačuje po pravilniku. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

Podrobnejše informacije se dobijo na upravi Gregorčičeva 3, Kranj — kamor pošljete pismene vloge. Nastop službe takoj.

Jelovica

LESNA INDUSTRIJA SKOFJA LOKA

obvešča

vse potrošnike, da bo poslovalnica za prodajo stavbnega pohištva v Skofji Loki s 1. 10. 1969 imela delovni čas:

torek, četrtek, sobota
sreda in petek

od 7.30 do 14. ure
od 7.30 do 17. ure

JELOVICA SKOFJA LOKA

TRGOVSKO PODJETJE VELETEKSTIL LJUBLJANA, POSLOVALNICA TRŽIČ

V svoji novi poslovalnici v Tržiču imamo na zalogi

VELIKO IZBIRO ZA OPREMO STANOVANJ:

preproge, zavese, volnene in prešite odeje ter vseh vrst posteljnega perila.

ZA ZIMO imamo že vetrovke za otroke od starosti enega leta naprej kakor tudi za odrasle veliko izbiro jesenskih in zimskih plaščev.

ZA NAKUP BLAGA

v naši trgovini lahko dobite

PETMESEČNI KREDIT

BREZ OBRESTI IN POROKOV

PRIPOROČA SE KOLEKTIV POSLOVALNICE VELETEKSTIL V TRŽIČU

TRGOVINA JE ODPRTA

VSAK DAN

TUDI OB SOBOTAH OD 7.30 do 18.30.

Prodaj

Prodaj ZIMSKA JABOLKA. Kern, Letence 7, Golnik
Cena 0,70 za kg. 4615

Prodaj brezhiben polavtomatični PRALNI STROJ-albus (nemški) za 700 N din. Naslov v oglasnem oddelku 4616

Oddaj GARAZO. Ponudbe pošlati pod »Huje« 4617

Kupim rabljene DESKE. Naslov v oglasnem oddelku 4618

Prodaj dobro KRAVO s četrtim teletom. Lom 25, Tržič 4619

Prodaj mizarski »FREZAR«. Poizve se v trafiki Cerklje 4592

Prodaj zimska JABOLKA - 3000 kg. Zg. Brnik 47, Cerklje 4593

Prodaj dvoosno traktor-sko PRIKOLICO za 170.000 S din. Naslov v ogl. oddelku 4594

Prodaj zimska JABOLKA na drevju. Cena 0,60 din za kg. Kokrica 60, Kranj 4595

Prodaj ŠTEDILNIK gorenje na drva. Grašič, Kokrica 57, Kranj 4596

Prodaj KRAVO, 8 mesecev breji, ki bo prvič teletila. Milje 14, Senčur 4597

Prodaj KAD za namakanje sadja, 1300 litrov. Bučar Vinko, Kratka pot 1, Ježica - Ljubljana 4598

Prodaj dve KRAVI, 9 mesecev breji (tretjič). Kodras, Selo, Zirovnica 4537

ZSAM podružnica Tržič bo organizirala tečaj za pridobitev kvalifikacije voznikov motornih vozil. Tečaj se bo pričel 3. novembra. Prijave sprejema tajnik Jože Gorčan, Trg svobode 9, Tržič.

Poceni prodaj DNEVNO SOBO — majolka in električni ŠTEDILNIK gorenje (200) Dolenc, C. kokrškega odreda 22, Kranj 4606

Prodaj novo italijansko PEC na olje. Cemažar, Skokova 14, Kranj — Stražišče 4607

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, maoložna in naročniška služba 22-152 — Naročnišna: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Motorna vozila

Prodaj FIAT 600 po generalni. Zdravko, Posavec 13, Podnart 4599

Ugodno prodaj FIAT 750. Britof 91, Kranj 4600

Prodaj FIAT 1300. Ogljed po 14. uri. Marenčič Janez, Kranj, Ul. m. brigad 4 4601

Prodaj VW nov, 1967 letnik, tip 113. Pintar, Bodovlje 2, Sk. Loka 4602

Kupim

Kupim mesecne in smrekove PLOHE. Jezeršek Stane, Zg. Bitnje 97 4603

ZIMSKA JABOLKA kupite najceneje pri Jožetu Lebnu, Sevlje, Selca nad Sk. Loko

Kupim rabljene DESKE za pod. Zorko Anton, Zg. Bitnje 183 4605

Obvestila

Opravljam zaščitne pre-maze za vse osebne avtomobile proti koroziji (rji) z gumolom in korol lakom z garancijo. AVTOPRALNICA, Ljubljana, Vodnikova 99

Dr. ANA KRAKER obvešča vse, da se je preselila iz ulice Moše Pijade 5, Kranj, v Sorlijevo ulico 27, Kranj

ZOBNA ORDINACIJA, dentist TOMC Kranj, Krožna ulica 3, ordinira redno od 6. oktobra vsak dan razen sobote od 8.—11. in od 15.—18. ure 4610

Izgubljeno

Izgubila sem od Kokrice do Tatince DENARNICO. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na naslov v osebni izkaznici. 4610

Ostalo

Zahvaljujem se blagajničarki in vsemu osebju mesarije na Maistrovem trgu v Kranju za vrnjeno DENARNICO, Bitenc, Kranj 4613

Stanovanja

Miren FANT dobi STANOVANJE. Starič, Cankarjeva 16, Kranj. Ogljed vsak dan dopoldan 4614

Prekljci

JERANČIČ IVANKA iz Bistrice št. 12 preklicujem, da sem obdolžila Merc Danico tatvine piščanca in police

Cestitke

Ob zlatoporočnem jubileju Alojza in Antonije Cebulj jima krajevna skupnost Voklo iskreno čestita

Kino**Kranj CENTER**

1. oktobra amer. barv. CS film SODOMA IN GOMORA ob 16.30 in 19.15.

2. oktobra amer. barv. CS film SODOMA IN GOMORA ob 16.30 in 19.15.

3. oktobra amer. barv. CS film SODOMA IN GOMORA ob 16.30 in 19.15.

Kranj STORŽIČ

1. oktobra amer. barv. CS film PREPOVEDANE STOPNICE ob 17. in 19.30.

2. oktobra franc. barv. CS film CLOVEK PREVEČ ob 16., 18. in 20. uri

3. oktobra franc. barv. CS film CLOVEK PREVEČ ob 16., 18. in 20. uri

Tržič

1. oktobra franc. barv. CS film PUSTOLOVCI ob 17.30 in 19.30.

Kamnik DOM

2. oktobra franc. barv. CS film PUSTOLOVCI ob 17.30 in 19.30.

Skofja Loka SORA

1. oktobra franc. barv. CS film USODNI PLEN ob 18. in 20. uri

2. oktobra angl. barv. film SMRT V OČEH ob 20. uri

3. oktobra angl. barv. film SMRT V OČEH ob 18. in 20. uri

OBISCITE GOSTILNO ZG. DUPLJE**DROPULJIČ LIBERAN**

kjer vam bomo postregli v postrovmi in specialiteta-mi na žaru.

Lep pozdrav in nasvidenje v Zg. Dupljah.

Gostilna pri DROPULJIČ LIBERAN

DEŽURNI VETERINARJI V OKTOBRU 1969

od 3. 10. do 10. 10.:

Vehovec Srečko, Kranj, Stošičeva 3, tel. 21-070;

od 10. 10. do 17. 10.:

Rus Jože, Cerklje, tel. 73-115;

od 17. 10. do 24. 10.:

Bedina Anton, Kranj, Ješetova 30, tel. 21-207;

od 24. 10. do 31. 10.:

Vehovec Srečko, Kranj, Stošičeva 3, tel. 21-070

Jesenice RADIO

1. oktobra amer. film KLIC V FIRECREECKU

2. oktobra amer. barv. film SLAVNI FANTJE

3. oktobra amer. barv. film HOTEL PARADIZ

Jesenice PLAVZ

1. oktobra amer. barv. film SLAVNI FANTJE

2.—3. oktobra franc. barv. film PRVA PREIZKUSNJA

Zirovnica

1. oktobra amer. barv. CS film IZGUBLJENO POVELJ-STVO

Dovje-Mojstrana

2. oktobra amer. barv. CS film IZGUBLJENO POVELJ-STVO

Kranjska gora

2. oktobra amer. film KLIC V FIRECREECKU

Radovljica

1. oktobra italij. barv. film SOKOLOV PLEN ob 18. uri,

amer. barv. film HISA NASE MATERE ob 20. uri

2. oktobra italij. barv. film SOKOLOV PLEN ob 20. uri

3. oktobra švedski barv. film VELIKA LJUBEZEN

ELVIRE MADIGAN ob 20. uri

Bled

1. oktobra italij. film NA-SI MOZJE ob 17. in 20. uri

2. oktobra italij. film NA-SI MOZJE ob 17. in 20. uri

3. oktobra amer. barv. film V ZARU NOČI ob 17. in 20. uri

Posebno obvestilo!

Zavod za zdravstveno varstvo Kranj, obvešča podjetja, ustanove, zavode, hišne svete in občane Tržiča, da bo v času od 1. do 15. oktobra t. l. izvedel sistematsko deratizacijo na območju mesta Tržič.

Upravljalce in lastnike objektov prosimo, da omogočijo strokovnemu osebju, ki bo izvajal deratizacijo dostop v objekte in da vse prostore, dvorišča in kleti temeljito počistite.

Posebno opozarjamo občane, da upoštevajo navodila izvajalcev, da ne bi prišlo do zastrupitev ljudi ali domačih živali!

Zavod za zdravstveno varstvo Kranj

Novo gostišče APOLLO v Tržiču

Gostinsko podjetje Zelenica iz Tržiča je v torek dopoldne odprlo v Tržiču — nasproti bivše železniške postaje — novo gostišče Apollo. Omenjeni gostinski objekt ima 47 restavracijskih sedežev in 80 sedežev na terasi, poleg tega pa ima tudi svojo kuhinjo. Gostišče je projektiral arhitekt Ciril Oblak, medtem ko je gradbena dela opravljal kranjski Projekt. Gostišče je skupaj z opremo veljalo 450.000 dinarjev, ki jih je prispevalo gostinsko podjetje Zelenica iz svojih sredstev. (vlg) — Foto: F. Perdan

Na voljo vam bodo mrzla in topla jedila ter prvovrstne alkoholne in brezalkoholne pijače. Vabi vas kolektiv APOLLO Tržič.

V nedeljo, 28. septembra 1969, ob 15.15 se je na cesti I-1 — Koroška cesta v Kranju, pripetila prometna nesreča med Stošičevim spomenikom in poslopjem Vodovoda Kranj. Do nesreče je prišlo med osebnim avtomobilom italijanske registracije fiat 125 in pešcem, ki je hodil po desni strani. Pešec Robič Dragan, delavec tovarne Sava Kranj, je izgubil življenje.

Prosimo vse priče, ki so videle prometno nesrečo, da javijo svoj naslov najbližji PM ali pa se osebno zgledajo na Postaji prometne milice v Kranju.

Nesreče v zadnjih dneh

Na cesti tretjega reda med Gorenjo vasjo in Trebijo se je v četrtek, 25. septembra, prevrnil s ceste voznik osebnega avtomobila Ivan Gantar iz Idrije. Voznik je vozil z neprimerno hitrostjo in pod vplivom alkohola. Avtomobil je v nepreglednem ovinku zaneslo s ceste. V nesreči je bil ranjen sopotnik Jurjančič Miroslav iz Idrije in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode je za 6000 din.

V petek, 26. septembra, sta v križišču cest XXXI. divizije in ulice Moša Pijade trčala kolesar Anton Puconja iz Kranja in voznik osebnega avtomobila Jože Šipec s Suhe pri Kranju. Kolesar je pripeljal v križišče z neprednostne ceste. Hudo ranjenega Antona Puconjo so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Istega dne popoldne se je pripetila prometna nezgoda na cesti tretjega reda v vasi Černivec. Voznik tovornjaka Jernej Štefančič iz Ljubljane je zapeljal z dvorišča na cesto in zapri pot osebnemu avtomobilu, ki ga je vozil Anton Brejc iz Praproš pri Podnartu. Pri trčenju je bil voznik Brejc ranjen in so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode na avtomobilih je za 23.000 din.

Na Grajski cesti na Bledu je v nedeljo, 28. septembra, popoldne Franjo Skerčevič z Bleda na mopedu podrl Janeza Poklukarja s Krnice pri Bledu. Nesreča se je pripetila, ker je mopedist vozil po levi strani ceste in pri tem zadel pešca, ki je prečkal cesto zunaj prehoda za pešce. Huje ranjenega so odpeljali v jeseniško bolnišnico. Mopedist ni imel vozniškega dovoljenja.

Na Koroški cesti v Kranju v bližini Stošičevega spomenika se je v nedeljo nekaj pred tretjo uro popoldne pripetila huda prometna nesreča. Drago Rodič, roj. 1938, iz Struževega pri Kranju je hodil po desni strani ceste proti mestu. Za njim je pripeljal osebni avtomobil italijanske registracije, ki ga je vozil Norbedo Natale iz Trsta, in pešca zadel. Hudo ranjenega Draga Rodiča so odpeljali v bolnišnico, vendar je že med prevozom umrl. L. M.

Železniška nesreča na Jesenicah

V nedeljo, 28. septembra, nekaj po četrti uri zjutraj se je na železniški postaji na Jesenicah pripetila nezgoda. Brzi vlak, ki je pripeljal iz Avstrije, bi moral zapeljati na tretji tir, vendar pa je zaradi napačno postavljene kretnice zapeljal na prvi tir, kjer je že stal brz vlak, ki je pripeljal iz Ljubljane. Pri trčenju je bilo lažje ranjenih 12 ljudi, ki pa so lahko potovanje nadaljevali. Poškodovani sta dve električni lokomotivi in dva vagona. Škoda še ni ocenjena.

Zahvala

Ob nepričakovani izgubi moža in ljubega očeta

Ludvika Cudermana

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali, izrekli sožalje ter poklonili cvetje in vence in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna hvala sosedom, č. g. župniku, pevcem in gasilcem. Vsem in vsa...nur posebej še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija in hčerka Justa z družino

Duplje, dne 29. 9. 1969

Nesreči pri delu

V soboto, 27. septembra, se je pri gradnji svoje hiše hudo ranil Lado Kalan, star 30 let, iz Preddvora. Nesreča se je pripetila, ko se je Kalan spustil po škrpicu, pritrjenem na desko s trimilimetrsko žico. Zica pa se je pretrgala, tako da je s škrpicem vred padel kakih 6 metrov globoko na tla. Hudo ranjenega so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

V Traškem grabnu pri Godešiču je v ponedeljek kosil s traktorjem Janez Oman iz Lipice pri Skofji Loki. Pri tem je zavozil na rob 3 metre globoko jame obraščene z ruševjem. Traktor se je prevrnil, voznik pa se je huje poškodoval. Odpeljali so ga v bolnišnico Petra Držaja v Ljubljani.

TRGOVSKO
PODJETJE

zarja

15 LET

HEJ, PRIJATELJ,
KAM HITIŠ?

V ZARJO,
TAM VSE DOBIŠ!

JESENIC

Gorska nesreča

V ponedeljek, 29. septembra, se je okoli pete ure popoldne pripetila gorska nesreča na Stolu. Avstrijski državljani Walter Maister, star 21 let, iz Celovca se je z ženo mudil v Prešernovi koči na Stolu. Popoldne je sam odšel po stezi v smeri avstrijske meje. Na stezi pa mu je spodrsnilo, tako da je zdrsel kakih 200 metrov po pobočju. Huje ranjenega ga je našel delavec milice Vinko Kovač ter o nesreči sporočil po UKV zvezi. Ponesrečenca so odnesli do Prešernove kočice. Ponoči so ga gorski reševalci iz Radovljice z zdravnikom prenesli do planinske postojanke Valvasor, od tam pa z rešilnim avtomobilom v dolino. Obveščeni so bili tudi avstrijski gorski reševalci. Ponesrečenec ni več v smrtni nevarnosti.

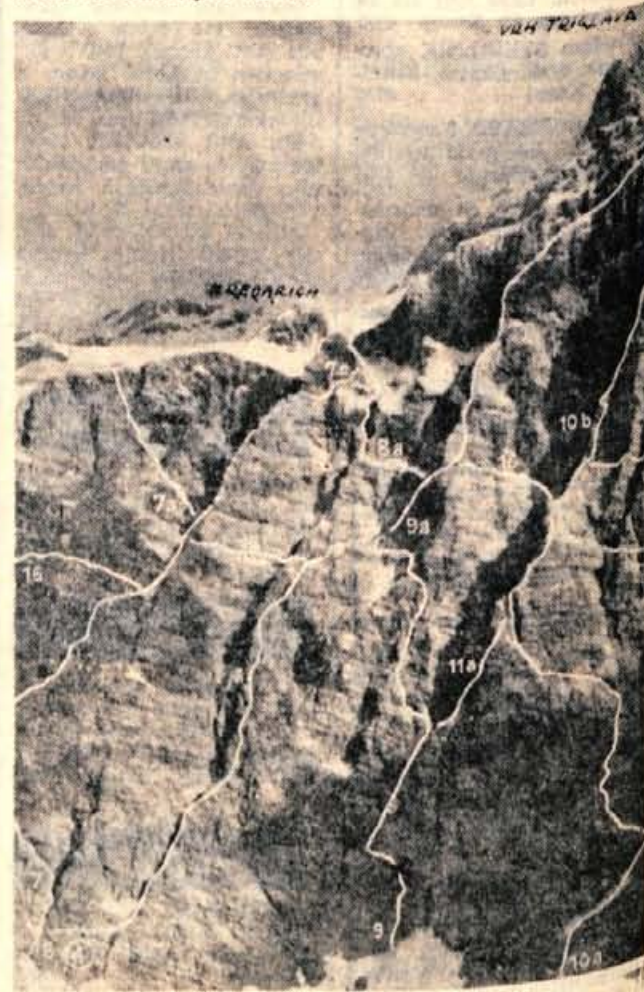
Smrtna nesreča v severni steni Triglava

V nedeljo, 28. septembra, v dopoldanskih urah je prišlo v severni steni Triglava — Bavarski smeri (ocenjeno s III. in IV. težavnostno stopnjo) do smrtne nesreče, kjer je izgubil življenje 23-letni Riko Salberger iz alpinističnega odseka Tržič. Do nesreče je prišlo že v drugi vrtni dolžini. Na varovalnem mestu je priletel v Salbergerja težak kamen z veliko hitrostjo in ga odtrgal s stojišča. Zletel je 50 m globoko in s seboj potegnil še soplezalko Kurnikovo. — Vmesna klina nista vzdržala padca in sta bila v hipu izpuščena. Pri padcu po izpuščenju klinov se je vrh po naključju zataknila za nekaj centimetrski skalni rogljiček, kar je preprečilo, da plezalka nista odletela v podnožje stene. Dve navezi, ki sta bili

za njima (AO Tržič), sta pričeli takoj ukrepati. Pri Salbergerju so bile ugotovljene težke notranje poškodbe. Nudili so mu triurno umetno dihanje. Vendar je bilo vse zaman. Kurnikova je dobila lažje poškodbe. Oba so alpinisti in reševalci spustili iz stene in nato transportirali v Vrata. V akciji so sodelovali reševalci: Tržiča, Jesenic, Kranja, Mojstrane, Maribora in Kranjske gore.

Pokojni Salberger je spadal v elito slovenskih alpinistov, saj je imel za seboj vse najtežje slovenske smeri. Izkazal se je na alpinadi v Bolgariji; sodeloval je leta 1968 v odpravi na Kavkaz; pomemben uspeh je dosegel letos, ko je stopil na teme 7134 m visokega plk Lenina v Pamirju.

F. Ekar

S križem označen kraj nesreče

Ključno Brnik

V današnjem pregledu pristankov in vzletov letal na brniškem letališču se bomo omejili na sredo, četrtek, petek in soboto. Danes (sreda) bo pristalo pet letal. Priletela bodo iz Beograda, Pulja, Prage in Titograda. Prav toliko jih bo tudi odletelo, in sicer dva proti Beogradu, po eden pa proti Titogradu, Pulju in Pragi. Jutri bo pristalo troje letal, trije jekleni ptiči bodo tudi vzleteli. Dva proti Beogradu in eden v München. V petek bo priletelo eno letalo, eno pa bo odletelo proti Beogradu. V soboto na brniškem letališču res ne bo velikega prometa. Malo čez šesto uro zjutraj bo odletel convair proti Beogradu. J. K.

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Novo asfaltno igrišče v Dupljah

Dolgoletna želja rokometišev iz Dupelj se je v nedeljo uresničila. Dobili so namreč novo asfaltno rokometno igrišče. To bo nedvomno velika pridobitev za še večji razvoj in napredek rokometu v Dupljah. Na igrišču pa bodo imeli svoj prostor tudi košarkarji in odbojkarji.

Večino sredstev za izgradnjo omenjenega igrišča je prispevala skupščina občine Kranj. Veliko del pa so opravili prostovoljno sami športniki iz Dupelj. Največ pohval in priznanja pa zaslužita nedvomno Tone Marčun in predsednik društva Ciril Stular. Igrišče je asfaltiralo Cestno podjetje iz Kranja.

Zaradi omenjene investicije pa bo letos v Partizanu Duplje manj sredstev za osnovno dejavnost. Prav zaradi tega so zaskrbljeni, če ne bo to slabo vplivalo na prizadevne rokometišev, ki so letos izredno dobro startali v ljubljanski conski rokometni ligi in so eden največjih kandidatov za prvaka v omenjeni ligi. J. Kuhar

Mladi košarkarji Triglava drugi v Sloveniji

Na letošnjem prvenstvu Slovenije za pionirje v košarki, ki je bilo letos v soboto in nedeljo v Kranju, so dosegli odlični uspeh mladi košarkarji domačega Triglava, ki so osvojili odlično drugo mesto. To je nedvomno eden izmed večjih uspehov košarkaškega kluba Tri-

glav v zadnjih letih. Hkrati pa je to potrdilo, da raste v Kranju nov rod odličnih košarkarjev, ki bodo čez nekaj let lahko uspešno zamenjali svoje starejše tovariše.

Po pričakovanju je prvo mesto zasedla ljubljanska Olimpija, ki ima v svoji vrsti največ izenačenih igralcev in so po tehniki igre prekašali vse nasprotnike.

Rezultati, ki jih je dosegel Triglav: Maribor 66:49,36; Triglav: Stadion 37:32; Olimpija: Triglav 56:39.

J. Javornik

Danes, v sredo, ob 16. uri bo na stadionu prijateljska nogometna tekma Triglav: Ilirija

Ekipo prvenstvo Slovenije v atletiki

Kvalifikacije brez ekipe Triglava

Atletski klub Triglav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev tudi letos ne bo sodeloval v tekmovalstvu za ekipo prvenstvo Slovenije za člane in članice. Na kvalifikacijskem tekmovalstvu, ki je

bilo v soboto in nedeljo v Ljubljani, so kranjsko atletiko zastopali samo nekateri posamezniki. Doseženi rezultati kažejo, da so Triglavani prav ob koncu sezone ponovno v zelo dobri formi, saj so

dosegli nekaj odličnih rezultatov in veliko osebnih rekordov. Največ nastopov je imel Franci Fister, kar pet. Lado Konc je dosegel zelo dober rezultat v teku na 110 m z ovirami (15,9), hkrati pa je bil uspešen tudi v skoku s palico. Matej Fister je ponovno vrgel kopje prek 60 metrov. Bernard Sraj pa je postal zmagovalček teka na 5000 m. Pri članicah je nastopila perspektivna metalka Metka Papler, ki se je odlikovala predvsem pri metu diska.

NEKAJ REZULTATOV — moški — 100 m: 3. F. Fister 11,2; 200 m: 3. F. Fister 22,7; 400 m: 2. Kavčič 51,2; 4. Kleč 51,7; 800 m: 1. Kavčič 2:00,6; 3. Kleč 2:02,2; 4. Peternelj 2:03,1; 1500 m: 2. Sraj 4:01,6; 4. Tepina 4:14,5; 5000 m: 1. Sraj 15:09,3; 110 m ovire: 3. Konc 15,9; višina: 2. Prezelj 185; daljina: 3. F. Fister 656; disk: 2. F. Fister 39,65; 3. Prezelj 38,20; kopje: 2. M. Fister 61,70; kladivo: 2. Pristov 48,64; troskok: 4. Osovnikar 12,58.

Zenske — krogla: 4. Papler 8,63; disk: 3. Papler 34,28.

Skakalci Triglava zmagali v ČSSR

V soboto je bilo na 60-metrski skakalnici v Banjski Bistrici v ČSSR veliko mednarodno tekmovalstvo, kjer so nastopili najboljši skakalci iz ČSSR, Poljske in Jugoslavije. Tekmovalje pa je bilo tudi ekipno, kjer je zmagala ekipa kranjskega Triglava, za katerega so nastopili Peter Stefančič, Marjan Mesec in Vinko Bogataj. Odlični uspeh pa je spet zabeležil Stefančič, ki se je uvrstil na drugo mesto, hkrati pa postavil s 67,5 metra nov rekord skakalnice v Banjski Bistrici. To je njegova že tretja uvrstitev na drugo mesto na tekmovaljih v zadnjih 14 dneh po ČSSR. Na prvi tekmi v Rožnovu je tudi postavil nov rekord skakalnice z 68 m in pustil za sabo odličnega Norvežana Wirkolo, ki je zasedel šele šesto mesto. Sredi tedna pa je nastopil na mednarodnem tekmovalstvu v Banjski Bistrici, kjer se je spet uvrstil na drugo mesto takoj za Čehom Raško.

Tudi ostali kranjski skakalci so se na sobotnem tekmovalstvu odlično uvrstili. Na osmo mesto se je plasiral Vinko Bogataj, deveti je bil Marjan Mesec. Odlična pa sta bila tudi mladina Franci Mesec, ki je bil med člani šestnajsti in drugi med mladinci. Klemen Kobal pa se je uvrstil takoj za njim. Na dvajseto mesto se je uvrstil najboljši kranjski kombiniraneč Janez Ojanc, mladinec Norčič je bil 27. in Bukovnik 29.

Preteklo soboto so v Tolminu slovesno odprli novo atletsko stezo in naprave okoli nogometnega igrišča. Ob tem so Tolminci organizirali atletski miting, ki so se ga udeležili tudi tekmovalci iz Nove Gorice, Ljubljane in Kranja. Član kranjskega Triglava Dušan Prezelj je tudi tokrat stopil na zmagovalni oder in poleg čestitk prejel tudi praktično darilo. (JV)

Od nedelje do nedelje

NOGOMET — V nedeljskem kolu je od gorenjskih predstavnikov osvojil obe točki le kranjski Triglav, ki je katastrofalno z dvoštevilčnim rezultatom 13:0 (7:0) premagal Tabor iz Sežane. Ostali rezultati: Adria: Lesce 2:0 (0:0), Koper: LTH 2:0 (1:0).

Pari prihodnjega kola: Triglav: Hrastnik, Lesce: Tolmin, Tabor: LTH.

ROKOMET — V moški republiški ligi je Tržič z največjo težavo premagal novince v ligi Soštanj z 11:10 (8:7). Ekipa Kranja pa je gostovala v Izoli in je izgubila srečanje s 17:23 (9:9).

Prihodnjo nedeljo se bo Kranj pomeril z Rudarjem iz Trbovelj, Tržič pa gostuje v Brežicah.

V ženski ligi pa so Selca premagale v Hrastniku Steklarja z 8:5 (3:2). Prihodnjo nedeljo bo v Selcah zanimivo srečanje med ekipama Pirana in Selc.

KOSARKA — Košarkarice v republiški ligi so v nedeljo končale s tekmovalstvom. Ekipa Jesenice je osvojila naslov republiških prvakinja brez izgubljene točke. V zadnjem kolu je Kroj premagal Ilirijo s 45:42, Jesenice pa so dobile srečanje s Konusom z 20:0 brez borbe. Skofjeloški Kroj je zasedel soifidno peto mesto.

V moški republiški ligi pa so gorenjski predstavniki dosegli naslednje rezultate: Triglav: Nanos 70:64, Jesenice: Kroj 82:70.

Jutri, v četrtek, je na sporedu zadnje kolo. Pari so naslednji: Kroj: Vrhnika, Rudar: Jesenice, Elektra: Triglav.

ODBOJKA — V drugi zvezni odbojkarjski ligi so Jeseničani doživeli že tretji zaporedni poraz. Tokrat so izgubili z vodečim Zelezničarjem z 0:3. V ženski republiški ligi pa je Maribor premagal Jesenice s 3:0. V moški slovenski ligi pa je Kamnik doma odpravil Kanal s 3:1.

V prihodnjem kolu bodo odbojkarice Jesenice nastopile v Brestanici, Kamnik pa v Celju. V moški ligi pa bo Kamnik gostoval v Kočevju.

J. Javornik

Sindikalne športne igre

Medtem ko so se tekmovalje v malem nogometu v okviru tretjih letnih sindikalnih športnih iger v kranjski občini že končala, pa je bilo minuli teden v torek, sredo in četrtek v telovadnici TVD Partizan v Stražišču tekmovalje v odbojki. Od prijavljenih 12 sindikalnih organizacij se je tekmovalje udeležilo le šest ekip. Tekmovalje je potekalo v treh skupinah. V A skupini je prvo

mesto zasedla ekipa Iskre, druga pa je bila ekipa skupščine občine; v B skupini je bila prva ekipa Kovinarja; v C skupini pa je bila prva Sava, druga osnovna šola Franca Prešeren, tretje mesto pa je zasedla ekipa Ibiša.

V finalnem tekmovalstvu, ki bo 7. oktobra v telovadnici v Stražišču, se bo za končno uvrstitev pomerilo vseh šest ekip. A. 2.

Spet zmaga kranjskih speedwayistov

Pred tisoč gledalci je v nedeljo popoldne kranjsko avto-moto društvo organiziralo zadnjo letošnjo prireditev v speedwayu z mopedi na dirkališču v Stražišču. V povratnem dvoboju med Gornjo Radgono in Kranjem so spet zmagali Kranjčani, vendar je bila tokrat razlika nekoliko manjša. Odlično pa so se uvrstili tudi posamezniki, saj so zasedli vsa najboljša mesta. Zmagal je Kunšič, čeprav je v zadnji finalni vožnji vse do zadnjega kroga vo-

dil drugouvrščeni Mokorel. Zmagovalceje z držno vožnjo v zadnjih zavojih prehitel velikega tekmeča in nato zaslužno osvojil prvo mesto. Najboljši v ekipi gostov pa je bil Zrinjski, ki je zasedel šesto mesto.

Vrstni red najboljših: 1. Kunšič 32 točk, 2. Mokorel 31, 3. Pintar 30, 4. Štefe 29, 5. Permuš (vsi Kranj) 28, itd. Ekipno: Kranj 283 točk, Gornja Radgona 245.

J. Javornik

Priprave na proslavo v Vižmarjih

Te dni se v šestnajstih slovenskih občinah, prirediteljih velike proslave ob 100-letnici Vižmarskega tabora, pripravljajo na prireditev, ki bo v nedeljo, 5. oktobra dopoldne v Vižmarjih nad Ljubljano ob Taborski cesti. Kot smo že pisali, bo na tej veliki proslavi govoril predsednik republiške skupščine Sergej Kraigher, peli bodo združeni pevski zbori, nastopile narodne noše, planinci, taborniki, športniki in drugi. Pričakujejo, da se bo proslave v nedeljo udeležilo veliko prebivalcev iz vse Slovenije in zamejstva.

Zvedeli smo, da se na to veliko proslavo skrbno pripravljajo tudi na Gorenjskem. Pri občinskih konferencah socialistične zveze so se sestali posebni odbori, ki skupaj z drugimi organizacijami v občini pripravljajo obisk proslave in razne druge prireditve.

V Kranju so se že dogovorili, da bo v nedeljo, ob 8.40 poseben vlak odpeljal okrog 900 učencev oziroma dijakov kranjskih šol na to veliko proslavo. Turistično prometno podjetje Creina bo zagotovilo večje število avtobusov, v šolah bodo že dni pripravili posebne proslave oziroma se pri posameznih predmetih spomnili časov taborovanja na Slovenskem. Navečer proslave v Vižmarjih (4. oktobra

ob 16.30) bo pred avlo občinske skupščine promena koncert, na večjih vrhovih v občini pa bodo zagoreli kresovi. Dogovarjajo pa se, da bi na proslavo odšle tudi kulturne skupine v narodnih nošah.

Podobno je tudi v Skofji Loki. Tudi bodo v soboto zvečer gostovali Beneški Slovenci, ob 110-letnici škofjeloške čitalnice pa bodo pripravili čitalniški večer. Na proslavo bo odšel poseben voz narodnih noš. Za obisk pa so se odločili tudi že v nekaterih kolektivih: LTH, Alpice, Niko, Tehtnica in drugi. Razen tega smo izvedeli, da bo v Vižmarjih nastopil tudi moški pevski zbor iz Virmaš.

Priprave na obisk proslave pa potekajo tudi v radovljiski in trziški občini. Tako bodo v Trzinu vsem udeležencem zagotovili brezplačen prevoz z avtobusi, na proslavi pa bo nastopila tudi folklorna skupina Karavanke. V Radovljici pa bodo, če bo potrebno organizirali posebni vlak.

Skratka, že po dokaj skopih podatkih, ki smo jih dobili na nekaterih občinskih konferencah socialistične zveze na Gorenjskem, lahko pričakujemo, da se bo nedeljske proslave ob 100-letnici Vižmarskega tabora udeležilo veliko Gorenjcev. A. Z.

Sejem želja, ki »grozi« postati resnica

Leta 1973 bo mesto ob so-točju dveh Sor praznovalo 1000-letnico. O pripravah na ta velik dogodek, o načrtih, ki jih nameravajo uresničiti do jubilejnih dni in ki jih je izdelal poseben 21-članski odbor, razdeljen na 7 delovnih skupin, sta prejšnjo sredo med zadnjo sejo razpravljala tudi oba zbori škofjeloške občinske skupščine in ga potrdila.

Program je zelo obširen in posega v razvoj najrazličnejših dejavnosti — od spomeniškega varstva, kulture in prosvete, od telesne vzgoje, športa in turizma, pa vse do znanstvene in publicistične obdelave zgodovine nekdanjega ozemlja freisinskega škofov ter do skrbi za propagando in tisk. Prav zato so mnogi podvomili, da bi bil občinski proračun v naslednjih treh, štirih letih zmogel tolikšnih izdatkov, da bi bila občinska blagajna sposobna kriti vse stroške. Predsednik Zdravko Krivina je program imenoval »sejem želja«, ki zares presega stvarne možnosti, vendar predstavlja le sestavni del širšega plana za dožgorečni razvoj komune. V njem ni nobenih novih postavk, so le zamisli, ki jih bo sčasoma tako ali tako treba uresničevati.

Seveda nameravajo seznam načrtov v kratkem podrobno pretehtati ter določiti, kaj se bo financiralo iz proračunskih sredstev in kaj iz drugih virov.

Ze bežen pregled programov nam pove, da so njihovi sestavilci mislili na vse. Mesto bo temeljito spremenilo svojo zunanost, se polepšalo, dobilo enotno poulično, med praznovanjem pa tudi slavnostno razsvetljavo. V načrtu imajo dokončno površinsko obdelavo vseh cest, obnovo hišnih pročelij, restavriranje fresk, ureditev zidov, ograj, portalov, vhodov in prehodov na dvorišča ter vrtove, popravilo streh in napuščev, vodnjakov, obrežij, mostov in zelenih površin. Podobno se mislijo lotiti tudi starih naseljenih jeder po obeh dolinah, ki zaslužijo še posebno pozornost.

Morda najbolj velikopotezna je zamisel kulturnikov. Le ti bodo — poleg drugih manjših prireditev — skušali obnoviti škofjeloške poletne igre, katerih glavna atrakcija naj bi bil slavni škofjeloški pasijon, organizirati celo vrsto nastopov mladinskih skupin, pripraviti razgovore z najvidnejšimi jugoslovanskimi kulturnimi delavci in umetniki, izvesti dramsko revijo z udeležbo vseh dramskih skupin v občini (marec 1973), organizirati teden slovenskega dokumentarnega in umetniškega filma, dokončno urediti muzejske zbirke, muzej na prostem, grad in njegovo okolico ter seveda še naprej razvijati že tradicionalne likovne prireditve, »veliko« in Malo Groharjevo slikarsko kolonijo in razstave v galeriji Loškega muzeja.

Kar zadeva telesno kulturo in šport, odgovorni menijo, da je treba skrbeti predvsem za množičnost, za priteganje čim širšega kroga ljudi, zlasti mladine. Program telesne vzgoje v šolah nameravajo razširiti in popestriti. Sola je namreč dolžna otrokom vcepiti športnega duha, jih vzgojiti tako, da bodo kasneje po končanem izobraževanju ostali aktivni, da bo zanje športna dejavnost postala vsakdanja potreba. V sedanjih razmerah, ko ima le malokateri zavod urejeno telovadnico ali igrišče, kaj takšnega seveda ni moč pričakovati. Zato bi bilo nujno že pred letom 1973 začeti z načrtno izgradnjo športnih objektov. Program naj bi imel prednost pred vsemi sorodnimi investicijskimi vlaganji.

Seveda tudi vrhunski šport ne bo zapostavljan. Komisija za telesno kulturo meni, da mora občinska skupščina podpreti predvsem tiste klube, ki v določeni panogi dosejajo najboljše rezultate,

katerih obstoj je važen za celotno komuno in ki torej zaslužijo vso pozornost skupnosti. Kot smo lahko razbrali iz dokumentacije, so si člani pripravljalnega odbora enotni, da bi bilo treba v Skofji Loki še pred njenim tisočim rojstnim dnevom dokončno urediti kopalnice in zgraditi pokrit olimpijski plavalni bazen z vsemi potrebnimi stranskimi športnimi napravami.

Program razvoja turizma, ki mu Ločani zadnje čase že tako posvečajo veliko pozornost, je vsekakor najbolj obširen in presega okvire priprav na bližnje praznovanje. Zajema mesto in njegovo okolico ter obe dolini. Med celo vrsto objektov, sprič katerih utegne Skofja Loka čez leta postati eden glavnih športno-letoviških središč na Gorenjskem, bomo našli samo največje: hotel B kategorije s 60 do 70 posteljami (gradnja naj bi stekla že ta ali prihodnji mesec), novi gostinski lokali, restavracije in bifeji, kamping z motelom, kavarna in nočno zabavišče, vlečnice in sankališča v okolici mesta ter mali golf, teniško igrišče, drsališče in kotalkališče. Poljanski dolini se obeta zimski bazen, kegljišče in nov parkirni prostor vse na Trebilj, smučarske vlečnice pri Gorenji vasi in v okolici Poljan ter moderno turistično središče na Visokem, kjer bodo zgradili letno kopalnico, kamping in mali golf. Tavčarjev dvorec pa preuredili v sodobne gostišče. Podobne novosti lahko pričakujejo tudi prebivalci Selške doline, saj načrt predvideva izgradnjo smučarske vlečnice na Sorški planini, ustanovitev trajne čipkarske razstave v Zelenikih in ureditev zimskošportnega središča Stari vrhovi. Čela vrsta univerzitetnih profesorjev, zgodovinarjev, arheologov, književnikov in publicistov piše knjige in razprave, ki bodo osvetlile to ali ono obdobje tisočletnega mesta ter predstavile bralcem še neobdelane podrobnosti iz življenja njegovih gospodarjev pa tudi prebivalcev. I. Guzelj

Učenci III. d razreda Pokljane šole za kovinarsko in elektro stroko, ki so na zveznem tekmovanju dosegli prvo mesto. — Foto: F. Perdan

Za nagrado v Budimpešto

Pokljeno šolo za kovinarsko in elektro stroko v Kranju je pred dnevi presenetila nepričakovana novica. Njihov III. d razred (kovinarska smer), ki je letos zapustil šolo, je uredništvo beograjskega lista Mladost, glasila centralnega komiteja zveze mladine Jugoslavije, proglasilo za najboljši razred na strokovnih šolah v državi. Kriteriji za ocenjevanje so bili dvojni: učni uspeh in dosežki na zveznem tekmovanju v obdelovanju kovin, katero je bilo letos v Koprivni-

ci. Kranjska pokljana šola se edina od tovrstnih šol na Gorenjskem udeležuje že tretje leto tega tekmovanja. Letošnji uspeh ni bil prvi. Lani so imeli državnega prvaka v obdelavi kovin Blaža Markuša. Letos so bili proglašeni za najboljši razred na strokovnih šolah v državi predvsem zaradi izrednega učnega uspeha. Njihov razred je štel 20 dijakov. Štirje so bili odlični, enast prav dobrih in pet dobrih. Na pokljani šoli so povedali, da v devetnajstih letih obstoja šole ne pomnijo

tako dobrega in prizadevnega razreda.

Nagrada za dosežen uspeh je nekaj posebnega. Izlet v Budimpešto! Na pot jih bo na začetku oktobra odšlo 14, ker jih je šest že obleklo vojaško suknjo. Vsi so zaposleni, in sicer v Tosu, Kovinarju, Puškarni, Tehtnici, Savi, Tovarni kos in srpov in Kovinskem podjetju, eden pa dela pri zasebnem obrtniku.

Zares enkratni uspeh. Tudi mi jim čestitamo!

J. Košnjek

